

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 25. (85.) ÉVF. • 5. SZÁM • 2015. MÁJUS • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Rajtam is múlik

• Jézus halála után a félelemtől szétszéledt tanítványaiban lassan ébredezni kezd a gondolat: rajtam is múlik, hogy mi lesz a jézusi tanítással. Elkezdik keresni egymást az újrakezdéshez. Amikor végre újra tanítványi közösségeként vannak együtt, kitöltetik rájuk Isten segítő ereje.

Kis létszámú unitárius gyülekezeteinkben a templomlátogatás aránya szinte mindenhol meghaladja a közepes és nagy közösségekét. Természetes és általános jelenségről van szó: kis

egyházközségekben a tagok számára nyilvánvalóbb, hogy egyenként is felelősséget kell vállalniuk a nagy egészért. Erőteljesebben érezhetik: rajtam is múlik, rajtunk is múlik.

Kedves Testérem! Bármekkora gyülekezet tagjai is légy, Rajtad is múlik közösséged jövője. Jelenléted az imádkozásban, a munkában, a felelősségvállalásban elengedhetetlen. Jó szándékon legyen Isten áldása, s töltsön be pünkösöd ünnepén segítő erejével!

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

*Teremtettségünk
nehézségei*

3

*Szentlélekbricolázs
pünkösdre*

5

*Tanárként
az „iskolapadban”*

7

*Anyák iskolája
Bágyonban*

19

ODFIE-humorfesztivál

20

„Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” (Lk 5,10)

• **Március 26-án a marosvásárhelyi Bolyai téri egyházközségben** Demeter Sándor Loránd unitárius lelkész, dr. Kádár Annamária pszichológus, László Kimpián Annamária művészettörténész, dr. Pokorny László fitoterapeuta, egyetemi előadó, Weszely Tibor matematikus, Miholcsa Gyula fizikus tartottak előadást *Az alma a kultúrtörténetben* címmel.

• **2015. március 27-én**, péntek 11 órától indult és hetenként jelentkezik a **Hit-világ**, a székelykeresztúri egyházkör egyórás műsora a Vox rádióban. A rádiót Székelykeresztúron és környékén a 88,6 MHz ultrarövid hullámhosszon, valamint bárhol a világon a www.voxfm.ro honlapon lehet hallgatni.

• **Április 7-én 70. születésnapja** alkalmából köszöntötte szülőfaluját, Recsenyéd a Kolozsváron élő **Cseke Péter** eszmetörténészt, szociográfust. A kántori lakban szép számú érdeklődő gyűlt össze, helyiek, humoródménti lelkészek és tanárok, valamint elszármazottak. Az esemény házigazdája a helyi unitárius egyházközség volt, témagazdája pedig Geréd Gábor székelyudvarhelyi tanár.

• **Április 17-én** a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében az Intézet és a Magyar Unitárius Egyház szervezésében tartották meg a **Nem vagy egyedül konferenciát**, amelynek keretében az erdélyi hivatássegítés elmúlt 11 évét tekintették át. A konferencia dr. Rezi Elek rektor áhítatával és köszöntőjével kezdődött, majd Florus Kruijne holland hiva-

tássegítő lelkész tartott előadást: *A hivatás-segítés gyümölcsei* címmel. Az előadást kerekasztal-beszélgetés követte, amelyen Demeter Erika, Vida Rozália unitárius és Kerekes József, Varga Zoltán református hivatássegítő lelkészek tapasztalataikról beszélgettek.

Dr. Kocsev Miklós magyarországi hivatássegítő lelkész: *A gyakorlati teológiai elmélettől a hivatássegítő praxisig* előadását követően közös beszélgetés, vita zárta a rendezvényt.

• **Április 20-án** az egyházi főhatóság képviselői – Bálint Benczédi Ferenc püspök, Győrő Dávid főjegyző, Pap Mária püspöki titkár, Bálint Róbert Zoltán közigazgatási előadó-tanácsos és a Kolozs-Tordai Egyházkör vezetősége – Dimény József esperes, Pálfi Árpád és Solymosi János felügyelő gondnokok – találkoztak a **szatmárnémeti unitáriusokkal**. A találkozás célja az itt élő unitáriusok közösségi életének megismerése és fejlesztése volt.

• **Harmincegy év után, április 25-én, Brassóba érkezett a Püspöki Vizitáció.** A Vizitáció megvizsgálta az egyházközségek hit- és valláserkölcsei életének állapotát, valamint az egyházközségi hatóságok, kormányzó szervek, hivatalok és bizottságok ez irányú működését, továbbá tisztségviselőik, tisztviselőik és más alkalmazottjaik köteleességteljesítését.

A vizitáció alkalmával április 26-án, vasárnap tartott ünnepi istentiszteleten a szószei szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök és Török István esperes végezték. Az ünnepi istentisztelet után köszöntők hangoztak el, majd rendkívüli közgyűlésen a vizsgálattal kapcsolatos jelentések. Az ünnepi együttlétet rövid műsor zárta.

• **Április 15-én** az egyházi központi hivatalban a munkatársak ünnepélyes keretek között elbúcsúztatták **Szabó Zoltán** közigazgatási ügyintézőt, aki 29 év szolgálat után vonult nyugdíjba április 1-jével.

Vallásos és nemzeti zarándoklat világi vezetőknek

Gyere velünk ismerkedni. Ismerkedni önmagaddal, barátokkal és idegenekkel, diplomákkal, falvakkal és városokkal. Ismerd meg a kinti világban önmagadat.

2015. július 7–10. között is útra kelünk, hogy meglátogassunk néhány számunkra fontos helyet.

Útvonal: Július 7. – Székelyudvarhely, Nyárádszentmárton, Torockó, Nagyszalonta. Július 8. – Kenderes, Szolnok, Budapest. Július 9. – Budapest, Gyöngyös. Július 10. – Gyöngyös, Tartaméra, Debrecen, Kolozsvár, hazaérkezés.

A négy nap **összköltsége 520 lej.**

Jelentkezni Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsosnál a 0751/129286 telefonszámon vagy a szkingareka@gmail.com elektronikus postacímen lehet.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő, Bálint Róbert Zoltán szerkesztő, Márkó László médiareferens

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Gergely Noémi (ifjúsági oldal), Szombatfalvi József (honlap).
Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós
Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927
kozlonny@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlonny.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbium Egyesület, Simon Ferenc**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhó előtti hónap 20-a. Kéziratokat nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Teremtettségünk nehézségei

TÓFALVI
TAMÁS

Folytatjuk rovatunkat, melyben a 2014 decemberében tartott székelyudvarhelyi zsinaton felszentelt 12 lelkészt kérjük fel arra, hogy ossza meg gondolatait arról a bibliai versről, mely hivatását meghatározza.

Ma már enyhe nosztalgiával gondolok megboldogult gyermekkorom ajtó mögött rejtőző sötétségeire. Pedig nem is volt olyan rég; legalábbis mások azt mondják. Nekem rettetően távolinak tűnik. Igaz, tisztán emlékszem, hogy akkor és ott te sem tudtál volna olyat ígérni, hogy én belépjek egy sötét szobába. Tudtam jól magamról, hogy nem vagyok egy hős alkat, s bár mértékletességet nem ismerve nagymamám vajjas-mézes kenyereként tömtem magamba a '90-es évek színes képregényeit, minden „szuper-erőm” az volt, hogy néhány másodpercig tudtam elengedett kormányon biciklizni... Volt, aki kákabélűnek, mások egyszerűen vékonydongájúnak diagnosztizáltak. Volt, akire ezért haragudtam, s persze olyan is, akire nem. Egy dologgal mindenképpen tisztában voltam: ha az én fizikai adottságaim és képességeim egyenesen arányosak a jövőbeni megélhetéssel, akkor nehéz idők várnak rám...

Na, de nem volt azért annyira rossz az a gyermekkor. Sem a tiéd, sem az enyém. Csak néha olyan akadályokba ütköztünk, melyről azt hittük, hogy megoldásuk meghaladja képességeinket, s amikor kiderült, hogy mégsem, vállvonogatva nyugtáztuk, hogy kár volt ettől ennyire megijedni.

Persze később, tinédzserként jómagam is a világmegváltás kényelmes vánkosára hajtottam esténként álomra a fejem, s a reggeli ébredés sokszor volt igazságtalanul kijózanító. Ilyenkor mit tesz az, akit atyai szigorúként ver nyakon az élet? Semmit. Leül a legkényelmesebbnek hitt székre, s gyászos lepelbe takart önérettel tekint az ég felé, keresve a megértést vagy éppen saját igazát.

Felnőtt férfiként ma isteni ambrozia ízű minden gondolat, mely e letűnt korból eszembe jut. Mégis életemnek egyik legmeghatározóbb kontrasztja, hogy a felnőtté válás útján valamelyik utcasarkon ott felejtettem ügyesen becsomagolt batyumat, benne a hamuban sült félelemmel. Nem volt látványos, és még kevésbé emlékezetes. Egyszerűen valahol ott ragadt a múltban. Nem jártam izomnövelő edzésekre, hogy fizikai erőmmel kompenzáljam belső félelmeimet, nem emeltem mesterségesen személységem agressziószintjét, hogy ezzel kerekedjek felül gyengeségeimen. Nehéz bevallani, de semmit sem tettem. Csak úgy lett. Azaz nem lett. Maga a félelem nem lett.

Könnyen alkalmazkodtam eme új élethelyzethez, mert ugyebár mennyivel könnyebb megszokni a jót, mint a rosszat. De tévedés ne essék, én ma sem vagyok hős alkat, sőt szerintem már az elengedett kormányon való biciklizés sem igazán menne, csak a nyolc napon túl gyógyuló sérülések veszélyével. Ma is kiráz a hideg, amikor a maga csendességében egy nagy fekete pók hálót sző a sarokban az ágy fölött, s a népi bölcsesség szavaival élve: én biztosan nem leszek az, aki

„kígyót melenget a keblén”. Persze a szó szoros értelmében. Vannak, és mindig is lesznek dolgok, amitől félek és félni fogok, de valamit jól megtanultam: minden félelem legyőzhető. Sosem az a kérdés, hogy adott helyzetben félsz-e vagy sem? Mert ha azt mondod, hogy te nem

„Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”

(2Tim 1,7)

félsz, akkor jobban tudsz füllenteni még nálam is. A kérdés inkább úgy tevődik fel, hogy le tudod-e győzni a félelmeidet? Mert mi nem a félelem lelkét kaptuk...

Az emberben valahol mindig ott rejtőzik az erő, a szeretet és a józanság lelke. Van, amikor csak egy vékony mázt kell lekaparni, hogy előkerüljön, máskor meg olyan mélyen van, mint Dante poklának bugyrai. De van! Erre kellett nekem is rájönnöm, s mára a mindennapok mottóját a zsebembe hordva az alkalmi félelmek, az akadályok áthághatatlansága sokszor tűnik bagatell porhintésnek az életemben, melyet a szél ide-oda táncoltat, mielőtt ismét a földre szórná.

Hosszú út vezetett idáig, s hazudnék, ha azt mondanám, hogy mindig tudtam, hogy mivel van kikövezve. Talán nem is fontos. Talán az az igazán fontos, hogy ezen az úton ennyi lépést megtettem, és ki tudja még mennyi van hátra. Idős koromra talán még hős is lehet belőlem. Csak attól félek, hogy addig teljesen elfelejtek biciklizni...

Egyháztörténet-írás és szentlélek

MOLNÁR LEHEL

• A kedves Olvasók a cím láttán azonnal feltehetik a kérdést, hogy mi köze az egyháztörténet-írásnak a szentlélekhez, vagy a szentléleknek az egyháztörténet-íráshoz. Noha sokféle válasz adható erre a kérdésre, a konfirmált unitárius talán arra gondolhatna, hogy pünkösdi közeledtével a szentlélek kitöltésének és a keresztény egyház megalapításának az összefüggésében voltak szentlélektől ihletett emberek, akik papírra vetették az egyetemes keresztény egyház vagy a felekezetek történelmét, és ilyen értelemben szentlélektől átítatott egyháztörténet-írás született.

Ez önmagában igaz is lehet, de most mégsem kátés tudásunk eszmeiségét járjuk körül, hanem Gerhard Ebeling (1912–2001), volt zürichi egyetemi professzornak 1947-es *Az egyháztörténet mint a Szentírás értelmezésének története* című tanulmányának kapcsán egy konkrét unitárius egyháztörténeti eseményre hívjuk fel a figyelmet.

Gerhard Ebeling elsőként világított rá arra, hogy a bibliaértelmezés mint teológiai diszciplína nemcsak a prédikálásban, a tanításban vagy a kommentárírásban, hanem az egyház egész működésében is megnyilvánul. A Bibliához való viszony jut kifejezésre – akármennyire rejtetten is – az imádságban, a liturgiában, a személyes döntésekben, az egyház szervezésében, az egyházpolitikában, a vallásháborúkban, a mártíromságban vagy akár a boszorkányégetésekben is. Ez történeti perspektívában az egyház hitének történetévé, azaz egyháztörténetévé válik.

Ezek a megállapítások Európának ebben a részében a kommunizmus bukását követően váltak újból aktuálissá, hiszen az egyháztörténet-írás az átkos korszak évti-

zedeiben torzuláson ment keresztül, manipulációk áldozata lett. Az egyháztörténet a világi történelemhez igazította kritériumait, megfeleledkezve teológiai eredetéről, önmagát a szekuláris történettudomány sajátos szeletének látta, és így feladatát sokszor arra korlátozta, hogy egy-egy felekezet milyen kiváló egyéneket adott a kultúrának, a világnak vagy a tudománynak. Ez nem azt jelenti, hogy a világi történetírás munkamódszereit és kutatási eredményeit nem kell hasznosítani, de Ebeling meghatározása szerint az egyháztörténeti munka feladata nem más, mint: „A történésnek a Szentírással való kapcsolatát föltárni, és a történetet a Szentíráshoz rendelni és hozzámérni.”

Egyháztörténetet írni valóban nem is lehet másképpen, legyen szó akár ókori, középkori, kora-újkor, újkor vagy jelenkori egyháztörténet-írásról. Hacsak a 16. századi reformáció történéseit vizsgáljuk is, az az egyes felekezeteknek a Szentíráshoz való viszonyából érthető meg. De hogy témánkhöz közelítsünk, a korábban említett unitárius egyháztörténeti eseményhez csupán 75 évet kell visszamennünk az időben.

1940. november 6-án Varga Béla akkori unitárius püspök beadta lemondását főpásztori tisztőségéről.

Indokai közt első helyen egyetemi tanárrá történt kinevezését jelölte meg. (Szegedről ekkor tért vissza Kolozsvárra a Ferencz József Tudományegyetem.) Ez így is került be az unitárius köztudatba, de Varga Bélának emellett volt még egy sokkal nyomósabb érve is, nevezetesen az, hogy véleménye szerint Fikker János teológiai tanár súlyos támadást intézett a Dávid Ferenc értelmében vett unitárius hittan ellen, amit visszautasított. Ahogy fogalmazott: „Az állásom-

ról való megváltásra érlelte elhatározásomat azon cikk is, ami a Keresztény Magvető 1940. I. füzetében jelent meg és az Unitárius Lelkész körben hangzott el ezen a címen: *Az Unitárius vallás az új Káté tükrében*. Többek között azt mondja, hogy csak egyet említsek a 39. oldalon: »Mi, unitáriusok az esztendő 365 napját le tudjuk élni, a vasárnapokat és a papokat is beleértve, sőt, a püspökünket is anélkül, hogy a szentlélekre szükségünk volna«. Tehát a Szentlélek létezését egyenesen megtagadja. Tiltakozom az előttem élő unitárius püspökök és papság nevében is a felháborító, illetve kegyeletsértő állítás ellen. Ha az ifjúságot egy ilyen felfogású ember tanítja, mit várhatunk a jövőtől. Ez a felolvasás a szerző tájékozatlanságának, hittani irodalmunkban való járatlanságának megdöbbentő bizonyítéka.

Ily viszonyok között nem akartam tovább vezetni az Egyház ügyeit, és nyugalmasabb pályát választottam. Istennek áldását kérem egy jobb szellem és jövő kialakulásában.”

A bevezetőben mondott ebelingi problémafelvetés alapján megállapíthatjuk, hogy újkori unitárius egyháztörténetünk apró mozzanatai is a Biblia értelmezésében láttatják történelmünket. A szentlélekről alkotott unitárius felfogásunk bibliai alapon mutatja hittantörténeti fejlődésünket, emellett a szentlélek elfogadása illetve elvetése egyházpolitikai ügygyé vált. A püspök személyes döntése úgy tárul fel előttünk, mint a Szentíráshoz való viszonyának tükré.

Varga Béla „áldozatot” hozott, kiállt a pünkösdi hagyományos értelmezése mellett, az ő gesztusa tette lehetővé, hogy káténkben ma is tanulhatunk a bennünk munkáló isteni erőről.

Szentlélekbricolázs pünkösdre

TÓDOR CSABA

• Olyan próbálkozás lesz ez, mint egy kockajáték. A *bricolázs* szó is erre utal. Ebben az írásban megkísérlem azt, hogy a szentleket egy kocka különböző oldalaira ragasszam rá. A kocka oldalai a szentlélek használható kontextusai. A guruló kocka körülményeket, élethelyzeteket teremt. Egy játékban általában – de nem mindig – számok vannak a kockára rajzolva. Itt szavak.

Első oldal

Rétegződések

Egyesek szerint az ünnep egyik alapja a Sínai-hegyen való törvényadás-hoz kötődik. Mások szerint az aratás ünnepe az alap. A tanítványok megjelennek Jeruzsálemben, s ez a régi ünnep elmosódik a tanítványok lelkében a Jézus életének s tetteinek sokkal kedvesebb és vonzóbb emlékei mellett. Többé már nem a megfeszített, hanem az új életre támadt Krisztus tölti be egész benső világukat.

Most akkor Csíksomlyó minnek az ünnepe? Egyesekben történelmi események erősödnek föl, másokban összmagyar találkozás, megint másokban a napimádat ősmagyar jelenetét élik meg a térden imádkozó csángók.

Nálunk, unitáriusoknál pünkösdkor vesznek a legkevesebben úrvacsorát. De azzal a gondolattal ellensúlyozza ezt Kelemen Árpád unitárius lelkész 1904-ben, hogy a szentlélek nem csak az apostolokban volt munkás, hanem munkás lehet bennünk és általunk is. (Kelemen Árpád: A Szentlélek munkássága. *Keresztény Magvető*, 39. évf. 1904/2. 92–102.)

Második oldal

Fellángolás

Mi az, ami lelkesíthet ma itthon Erdélyben? A haza eszméje egyike azoknak, amelyek leginkább föllelkesíthetik a szívet, s tette buzdíthatják az akaratot, s mégis, mikor e hon, e közös édesanya szenved, s áldozatot kíván, gyermekei között nincsen-e elég háladatlan szívű? Miért van ez? Azért, mert valamilyen

éső és napsugár termékenyítő ereje csak a gondosan megművelt talajon teszi dússá a vetéseket, úgy a legszentebb eszméknek, gondolatoknak is csak a nemes és tiszta lelkekre lehet üdvös hatása.

Így vagyunk a szentlélekkel is, mondja szintén Kelemen tiszteletes még a Monarchia idején.

Kicsit később, a Székelyek „nagy menetelésén” is fellobbant abból a lángból valami, ami mellett még az 1590-es évek végén Mihály vajda oldalán felsorakozott székely elődeink fűtöztek Brassó mellett valahol. A hazáért. Na, de akik nem mennek el ilyen helyekre, mondjuk Bereck és Kökös közé, azok nem is emberek? De legalább elismerjük-e azok, akik nem mentünk el a nagy „megetetésre”, hogy oly vágyakkal és gondolatokkal vagyunk elteleve, amelyek kizárják a szentléleknek szívünkre való lelkesítő hatását? Avagy lehet-e szó igazi, nemes lelkesedésről ott, hol a közérdek lelke helyett az önérdek szelleme foglalja el a szíveket? Lehet-e szó igazi, őszinte buzgóságról, hol a hidegség, részvétlenség, közönyösség nem engedi lángra lobbanni a szent ügyek iránti érdeklődés szikráját? Lehet-e szó igazi, magasztos fellángolásról, hol a hiúság, fényűzés, testi vágyak és érzéki gyönyörök tombolva ülnek diadalt az egyszerű és szolid erkölcsök romjai felett?

Van reményteljes várakozás is arra nézve, hogy a szentlélek szelíd galamb képében reánk száll, amikor mi magunk durvák és szívtelenek vagyunk embertársaink iránt.

Harmadik oldal

Teologizálás

Lehetséges az is, hogy nem a Törvény (egyházi) alapján, hanem a hit szerinti engedelmisségben nyerjék el egyesek a lelket. A szentlélek maga láthatatlan lehet, de jelenléte felderíthető. A szentlélek ajándéka nem egyszerűen a keresztségből vagy a kézrátételből levezethető következmény, hanem egy élő történetet jelenthet. Megtörténhet az is, hogy szertartásunkat a szentlélekkel összhangban szerkesszük meg és gyakoroljuk. (Szabó Árpád: A szentlélek fogalma a Bibliában. *Keresztény Magvető* 104. évf. 1998/3–4. 203–210.)

Az istentiszteletünk megreformálása most igen felkapott téma lett. Vajon miért? Mi van e kezdeményezés mögött?

Még voltunk így.

Negyedik oldal

Antropomorf

Mi tehát akkor a szentlélek? Maga Isten. Csak más néven, régiesen kifejezve. Képzeld el az embert: mikor a gyárban dolgozik, úgy hívják, munkás; gyermekeivel játszik – apa; feleségét öleli – férj; fegyverrel kezében – katona. Egy és ugyanazon ember, csak több néven, aszerint, hogy milyen szerepet tölt be. Isten is, mikor tetten érjük a teremtésben: teremtő. Mikor tombol a vihar, cikáznak a villámok: hatalmas Úr. Mikor betegen hívjuk: orvos. Mikor pedig fellelkesít, lelket önt belénk, tette sarkall, akkor: szentlélek. A Bibliában 30 féle neve van Istennek, de közülük ez a legkifejezőbb: szentlélek. Az ember akkor munkás, amikor belép a gyárba; akkor tisztviselő, amikor az irodába lép; akkor katona, amikor őrsgébe lép. Isten is akkor szentlélek, amikor lelkünkbe lép. Bibliai nyelven, amikor belénk ömlik. Jóel próféta: „Kitöltöm majd lelkemet...” (Joel 3,1)

A szentlélek nem valami Istenen kívülálló, önálló személy vagy hatalom, hanem maga Isten az Ő legdrágább szerepében: a belénk való ömlésben, a velünk való kapcsolatában.

Ötödik oldal

Alkalmaz(kod)ások:

A Teltségről

Üresség támadt a tanítványokban húsvét után. Ezt az ürességet maga Isten töltötte ki személyesen, közvetlenül. Gyökeresen megváltozunk: ha addig gyűlölködtünk, most szeretünk; ha addig féltünk, most bátrakká válunk... Felülmúljuk magunkat. Felfokozódunk, meggazdagodunk Istennel. Így pünkösöd nem más tulajdonképpen, mint Isten látható, tapasztalható belépése az életünkbe; az Istennel való meggazdagodásunk, kiegészülésünk, kitöltetésünk ünnepe.

Mi a szentlélek?

Maga Isten, amikor közvetlenül hat ránk.

Miképpen töltetünk ki?

Úgy, hogy üresség, hiány támad bennünk, amit maga Isten tölt be a szükség szerint. (Gellérd Imre: A Szentlélek. *Keresztény Magvető*, 102. évf. 1996/2. 128–130.)

Mi a következmény?

Az Őrzésről

Hogyan őrizzük meg a ránk bízott drága kincseket: Jézus evangéliumát, hitünket, egyházunk értékeit? Pál apostol erre is megadja a feleletet: a bennünk lakozó szentlélek által. Mi a szentlélek? Aki konfirmált, tudja: „A szentlélek Istennek ereje és jóra való segítése, mely az értelmet világosítja, a szívet tisztítja, az akaratot erősíti.” (86. kérdés) Ez a csodálatos erő mindenütt ott van, hat és munkál, áldott „életáram fűben, fában, virágban”, és az emberi lélekben is. De csak az olyan lélekben, mely alázatosan, szeretettel kitárulkozik Előtte. Otthona, hatótere csak az emberi lélek, mely tisztaságával, őszinteségével, Isten iránti vágyával méltó befogadására. Milyen szépen jut ez kifejezésre az 1631-ben öntött bethlenszentmiklósi nagyharangon: „Szeressétek az igazságot, kik ítéletek a földet, (...) mert a rossz lélekbe nem megy be Isten bölcsessége.” Íme, ezért kell őriznünk, mint drága kincset mindenekelőtt Istentől kapott lelkünket, hogy „bölcsességének” hajlékává, a szentlélek templomává, a jézusi értékek hordozójává lehessen. (Pálfi Dénes: *Kincsőrzés, Szentlélek által. Keresztény Magvető*, 96. évf. 1990/3. 195–197.)

Az Akaratról

A szentlelket Isten adja nekünk, az az Ő ereje, segedelmé a szívünkben. Azt cselekszi velünk, hogy mi minden nap azt akarjuk, amit Ő akar. Imádkozunk hát minden nap érte: „Add Uram nekem a szentlélek erejét, hogy akarjam a te akaratodat!” Ezért az erőért minden nap meg kell harcolnunk a magunk harcát gyarlóságainkkal. Ma is, holnap is, holnapután is el kell szánnunk magunkat a szentlélek szerinti életre. Akaratunkat sokszor hatalmába keríti gyarlóságunk. Olyanná lesz gyarló emberi akaratunk, mint a tornádó. Néha ebből, máskor más irányból tör rá életünkre; feldúlja nyugalmunkat, összetöri békénket. Rombolás, könny és vér jelzi útját. A szentlélek úgy is jön, mint ébresztgető, szelíd szellő, tisztító fuvalom. Nyugalmat, békeséget hoz szívünkbe. Odaállít Isten mellé; odagyűjt az Ő áldott közelébe. Vegyetek szentlelket, hogy nyugodalmat találjatok a ti szívetekben. (Lőrinczi László: *Vegyetek Szentlelket. Keresztény Magvető*, 77. évf. 1971/1–2. 74–76.)

Hatodik oldal

Fehér

Tanárként az „iskolapadban”

Dr. Czire Szabolcs, a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának biblikatanára, Balázs Ferenc-ösztöndíjasként tartózkodott a Starr King Teológiai Intézetben a 2014–2015-ös tanév első szemeszterében. Az ösztöndíj történetében első alkalommal történt meg, hogy megfelelő lelkési kandidátus hiányában teológiai tanár ült be az intézmény „padjába”. Az ösztöndíjast Bálint Róbert Zoltán kérdezte.

• Miért láttad jó lehetőségnek az ösztöndíjat?

Május vége felé, a második kiírás is eredménytelen, ott voltunk pályázó nélkül. Az EKT Elnöksége és a Teológiai és Szakképesítési Bizottság többször is foglalkozott a kérdéssel, és a tavaszi hónapokban azzal próbálkoztunk, hogy mindenki érdeklődjön a lehetséges jelölteknél, de ez sem járt eredménnyel. Abban egyetértés volt, hogy nem kellene az ösztöndíj folytonosságát megszakítani, de tanácsaltanok voltunk.

Akkor javasoltam, hogy a kialakult helyzetet próbálja az egyház lehetőségként felfogni, és alakítsa ezt az évet diplomáciai évvé, két fő érv mentén: a Starr King élén 2014-től új vezetés áll, akikkel fontos lenne megfelelő intézményi kapcsolatot kiépíteni, ugyanakkor a 20 évvel ezelőtt indult ösztöndíj formáját és tartalmát időszerű lenne újragondolni. Az Elnökség jelenlévő tagjai magukévá tették a gondolatot, de mivel még mindig nem volt olyan, aki a teljes évet tudta volna vállalni, két félévre bontva vettük sorba a neveket. Végül én vállaltam az első félévet, Kovács Sándor tanártársam a másodikat.

• Váratlan döntés lehetett...

Igen, az volt. Épp az őszi tanári versenyvizsgára állítottam össze az iratcsomómat, a tábori idény vésszesen közeledett, közvetlenül utána az Újszövetség-kutatók Társaságának Konferenciája Szegeden, szóval indulásig szusszanni sem volt idő. Ugyanakkor volt egy érzelmi nehézség is: lányaim az öszszel ötödik és nyolcadik osztályt kezdtek. Amikor bementem Sándorhoz megbeszélni, az ő első mondata is ez volt: az első félévben

semmiképpen, esetleg a másodikban...

• Mégis elvállaltad, milyen lehetőséget láttál benne?

Nagyon izgalmasnak találtam mind a „diplomáciai megbízatást”, mind a tanári és vallásnevelési-tanácsosi szakmai lehetőséget. Ugyanakkor nagyon vágytam arra is, hogy huzamosabb ideig egyedül legyek, amolyan szombat-éven.

• Vegyük sorjában: hogyan sikerült az intézményi viszonyt előmozdítani?

Amikor megérkeztem, még nagyon erős indulatok övezték az új elnökválasztást. Tudni kell, hogy az Egyesült Államokban egy intézet vezetőjének a hatásköre nagyságrendekkel meghaladja egy itteni rektorét. Gyakorlatilag újjáépítheti az iskolát, ha akarja, kicserélheti a tanári kart, új irányokat jelölhet ki. Ezért is van nagy jelentősége az elnökválasztásnak. Ugyanakkor gyakori, mint ebben az esetben is, hogy külső embert neveznek ki, ami további nehézségeket – és persze lehetőségeket is – jelenthet.

Már az első hetekben sikerült hosszasan elbeszélgetni Rosemary

Bray McNatt elnökasszonyal. Hamar belátta, hogy benne is Erdélylyel kapcsolatban csak azok a romantikus képzetek éltek, amit varrottasok, népi viseletek és idillikus tájban aranyos szénaboglyák háromszöge jelöl ki. Korábban egy pillanatig sem gondolkozott újrólunk, mint akik adhatunk számukra, és nem csak az elfogadó oldalon állunk. Csakhamar tényleges intézményi együttműködésről, fakultások közti fejlesztési lehetőségekről beszélgettünk, immár a tanári kar többi tagjával is. Többször is lehetőséget adtak, hogy kutatási területeimet bemutassam, igazi szellemi műhelyé alakultunk. Ilyenkor elismerték, hogy mennyire hiányoznak nekik ezek a szakmai beszélgetések, a sok adminisztráció és szervezési munka alig ad lehetőséget.

Kiváló kollegiális viszonyulásuk abban is tetten volt, ahogy megszervezték a széles egyetemi közösség előtti vendéglőadást, ahogy időnként elkísértek szolgálatvégzésre, vagy ahogy az újonnan létesülő férfiakra irányuló lelkészeti program szakmai előkészítésébe bevontak. Úgy vélem, hogy sikerült olyan kapcsolatot kialakítani, amely széles körű intézményi együttműködésben folytatható.

A Balázs Ferenc Bizottság az ösztöndíj szíve és lelke. Ezek a csodálatos önkéntes emberek mindenben az erdélyi látogató segítségére vannak. Gyakran megleptek rugalmasságukkal, amikor az ösztöndíjra néző javaslatokat fontolgattunk. Sikerült ugyanakkor a Bizottság és az ösztöndíjas diákságon belüli jobb beágyazottságát előmozdítani azzal, hogy két diák-képviselővel egészítettük ki a Bizottságot.

A harmadik képviselői területet a gyülekezetek jelentették, illetve a lelkes közösség. Többnyire minden hétvégén prédikálni mentem, gyakran két szolgálatra, néhány esetben olyan gyülekezetekbe, akik először fogadtak erdélyi szónokot. Több helyen előadást is kértek, leginkább Jézus-kutatás, vallásszociológia vagy férfikutatás témakörökben. Ezekből a látogatásokból is számos együttműködési terv született.

Korábbi alma materem a chicagói Meadville Lombard Teológiai Iskola. Januárban hívtak meg kurzusra és előadásra. Ők biztosítják teológiai hallgatóink számára az angol nyelvtanárt, de évről évre az együttműködés kiterjesztésének újabb lehetőségeit keressük. Így indult be a tavalyelőtt a vendéglátogató program, a tavaly a nemzetközi vezetőképző. Ezek kiértékeléséről és újabb tervekről beszélgettünk külön Lee Barker elnökkel, valamint az intézet elsőként kinevezett nemzetközi kapcsolatokért felelős igazgatójával.

• **Tanári munkádat hogyan segítette az út?**

Megvan annak is az előnye, ha az ember egy ilyen lehetőséget öszülő fejjel kap: pontosan tudja, hogy mire használja az idejét. Úgy döntöttem, hogy nem egy nagyobb munka megírására összpontosítok, hanem portfóliószerűen a következő évekre néző publikációtervekhez gyűjtöm és rendszerezem az anyagot. Kurzusokra hivatalosan nem regisztráltam, így szabadon tudtam bejárni olyan kurzusokra és a legváltozatosabb előadásokra, amelyek érdekeltek.

• **Mindjárt visszatérek az érintett témákra, de előbb hadd kérdezzek rá a szombat-évre.**

A bibliai szombat/szombat azt kéri az embertől, hogy álljon meg. Miért? Hogy fel tudja adni azt a téveszméjét, hogy neki mindenáron cselekednie kell. Alkalmom arra, hogy a beavatkozás kényszere nél-

kül megszemlélje a teremtett világot a maga tökéletességében. Ez a pozitív tartalom a tiltások lényege: ne alakíts semmit (munkával) valami mássá, mint ami. A modern világban az alkotói szabadságot illetik a *sabbatical* névvel. Értelmezésemben kiemelt jelentőségű szellemi idő. Mint mindenki, én is évek alatt megalkottam magamnak az unitarizmus személyes verzióját. Egy része még a Teológia előttre nyúlik vissza. A rendszeres meditációval kialakítható egységtudat, illetve a gyógyítás szerves része ennek. Huzamosabb ideig egyedül lenni kiváló lehetőség arra, hogy az ember a tudati-gyógyítói munkában előbbre jusson. Ugyanakkor ma az Egyesült Államokban érhető el a legtöbb kiváló tanító, ha valaki tudja, hogy mit keres. Szívesen mesélnék ezekről is, de gondolom, hogy most inkább akadémiaibb vizeteken kell eveznünk.

• **Korábban az SKSM a mainstream társadalom által elfogadott normákkal szemben elhelyezkedő, aktivista kultúrát népszerűsített. Hogy látod, a vezetőségváltással változott-e ez?**

Igen, tovább fokozódott. De nem csak a népszerűsítés vagy ideológia szintjén! Most először vett részt az iskola küldöttsége az Ella Baker Központ adománygyűjtő reggelijén. Nagyon megtisztelő volt, hogy én is a küldöttség része lehettem. Az iskola egyre inkább fórumteremtő szerepet vállal az alternatív hangot képviselő egyházak és társadalmi aktivisták számára. Az iskola új vezetése különösen elkötelezett az amerikai rassz-kérdések küzdelmében. A Ferguson-tüntetések alatt az iskola diákjai mindvégig a gumibotok hatótávolságában álltak.

• **Van-e lehetőség arra, hogy át-tanítási lehetőség alakuljon ki a két intézmény között?**

Igen. Most került meghirdetésre egy Jézus-kutatás kurzusom őszire a Graduate Theological Union ke-

retében, aminek a Starr King is része. Tekintettel a magas oktatási költségekre, egyre kevesebb diák tudja megengedni magának a bentlakásos nappali oklevélszerzést, az online kurzusok térnyerése figyelhető meg. Még olyan esetben is, ha a tanár történetesen az egyetem közelében lakik. Mára már rendkívül jól kiépített rendszer az online oktatás, az osztály bár nem ugyanazon a földrajzi helyen, de ugyanabban a virtuális térben együtt van, előzetes olvasnivaló, előadás, párbeszéd, rövid referenciák és opponensi válaszok, szóval a teljes készlet.

Amikor ottlétem alatt ebben a témakörben adtam elő, mindig hangsúlyoztam két dolgot a jelenlevőknek. Az egyik, hogy a Jézus-kutatást lényegében az unitáriusok indították útjára, főként az angliai deisták, még a kutatás ősatyjának tekintett német Reimerus is onnan hozta magával. Elődeinket üldözték ezért, de ők életük árán is kitartottak a felismert igazságok mellett. Ma a legelítettebb egyetemek legkiválóbb kutatói művelik a történeti Jézus-kutatást, az unitárius-univerzalisták pedig erre most azt mondják, hogy sajnáljuk, de már nem érdekel sem a kereszténység, sem Jézus?! Csak azért, mert bizonyos fundamentalista egyházak kellemetlen tartalommal terhelték meg e neveket?

A másik pedig kapcsolódik ehhez: véleményem szerint amerikai unitárius-univerzalista testvéreink a történeti Jézus-kutatásból egyre világosabban kirajzolódó társadalmi forradalmár Jézust nem maguk mögött hagyták *már*, hanem *még* nem fedezték fel. Márpedig ha a társadalmi igazságosság oly elkötelezett harcossai kívánnak lenni, akkor itt az ideje (újra) felfedezni.

• **Mivel járulhatna hozzá az erdélyi unitárius oktatás az amerikaihoz?**

Én nem is fogalmaznék feltételes módban: hozzá kell járulnia és vi-

szont! Az egyetemek fenntarthatósága egyre nehezebb, az Egyesült Államokban a szemináriumok egyre-másra szűnnek meg. Az unitárius teológiáknak be kell végre látniuk, hogy nem engedhetik meg magunknak azt a luxust, hogy nem vesznek tudomást egymásról. A puszta protokoll jellegű kapcsolatok ideje lejárt. Egy megfelelő szintű tanár kitermelése hosszú folyamat, meg kell osztani erőforrásainkat a közös cél érdekében. Ezért is olyan fontos az a szemléletváltás, amely a testvéregyházi kapcsolatot az egyoldalú támogató logikából képes végre elmozdítani a kölcsönös együttműködés irányában.

Jelenleg Kolozsváron olyan felkészültségű tanáraink vannak, akik a saját területükön globális szinten is megállják a helyüket.

Fordítva ugyanez a helyzet. Kiváló tanárok működnek Angliában vagy az Egyesült Államokban, szervezés kérdése, hogy tudásuk a

mi közösségeinket is gyarapítsa. Tovább mennék. Régi fájdalom, hogy bár a testvéregyházi látogatók sokezes nagyságrendben jöttek hozzánk, és köztük mindig voltak kiváló szakteknétek a legváltozatosabb tudásterületekről, mi őket szépen bezártuk egy templomba vagy gyülekezeti terembe, nehogy más is hallja őket, amint megosztják ismereteiket! Pedig az a vallásközösség, amely négy és fél amerikai elnököt tudott adni, ma is nagyon sok olyan értéket képvisel, amely a mi társadalmunkra is pozitív hatást tudna gyakorolni. Ha ebben partnerek lennénk.

• Erdélyi részről hogyan lehetne a kapcsolatot intenzívebbé tenni?

Kintlétem alatt értettem meg, hogy mennyire magára hagyjuk az ösztöndijasunkat a pályázati vizsga és a félévzárói jelentés között. Ottléte nem magánügy, egyházi küldetést teljesít. Ma már a

testvérkapcsolat posztromantikus korszakában közel sem könnyű megfelelően helyt állni a szószékeken, összejöveteleken. Csak egy példát említek. Az amerikai UUGyülekezeteiket nem lehet úgy elképzelni, hogy akik ott ülnek és hallgatnak minket, azok mindig is unitáriusok voltak, és mindig is azok lesznek. Sok a kereső, a döntés előtt álló, és a mi szolgálatunk számukra egy olyan unitárius lelkes szolgálat, aki ezt a szellemi hagyományt egy tisztább formában képviseli. A mi szolgálatunk döntésüket jelentősen befolyásolhatja, ennek számos alkalommal voltam a tanúja.

Nos, arra gondolok, hogy a magunk oldalán is létre kellene hoznunk azt a Balázs Bizottságot, amely folyamatosan tartja a kapcsolatot az ösztöndijasunkkal, segíti a beszédek megírásában, szükség szerint tanácsokkal látja el, hozzásegíti a kapcsolatháló hatékony működtetéséhez.

Összehangoló Sepsiszentgyörgyön

A Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközségben április 17-én és 18-án második alkalommal tartottuk meg a házasságra készülőknek az *Összehangoló*, első alkalommal hat egymást követő héten másfél órában, most másodszor egy hétvégi tömbben, együttétekezésekkel, családi hangulatban.

A péntek délután kezdődő és szombat estig tartó felkészítő mottójaul az 1Móz 1,27 verset választottuk: *Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.*

A választott idézettel azokra a férfi és nő közötti különbségekre kívántuk felhívni a házasságra készülők figyelmét, amelyek természeti adottságok és nem jellemhibák, amelyeket ha egy párnak sikerül vállalni és nem azok meg-

változtatására törekedni, akkor a különbségek egymást kiegészítő olyan előnyökké és gazdagodássá válnak, amelyekre önmagában egyik fél sem lenne képes. A teremtéstörténeti szövegrésszel ugyanakkor arra is utalni szerettünk volna, hogy miként egyéni életünknek, úgy házasságunknak is van egy függőleges növekedési iránya az állandóan jelen levő, gondviselő Isten felé.

A két nap során a házasság célja és a jó házasság alkotóelemei kérdésköröket jártuk körül, kiemelve a kommunikációt, konfliktuskezelést, egymás személyiségének, igényeinek elfogadását, a lelkesítést és az együtt tervezést. Mindezt csoportos és egyéni játékokkal, egyéni és párban elvégezhető gyakorlatokkal, esetenként ismeretközléssel is, beszélgetésekkel, imával igyekeztünk eljuttatni a négy nyitott, lelkes, házasságra készülő párhoz, akiknek hálásak

vagyunk befogadó készségükért, visszajelzéseikért, melyekből úgy ítéltük meg, hogy szerették ezt az együtt eltöltött hétvégét.

Örömmel nyugtáztuk azt is, hogy a jelenlevők többsége igényt tart a jövőre nézve is ilyen jellegű találkozásokra és a havonta kiküldendő csoport hírlevelekre, melyekben házasságról, családról olvashatnak, könyv-, film- és eseményajánlókat kapnak.

A csoportot Kovács István, az egyházközség lelkesze és jelen sorok írója, vallástanár, pszichológus vezették.

Köszönjük azoknak a konfirmándusoknak a munkáját, akik a terem előkészítésében és a fénymásolásban segítettek. Végül illesse köszönet Lakatos Csilla lelkes, pszichológus, családterapeuta munkáját, aki kitartásával és lelkesedésével útjára indította ezt a hiánypótló egyházi programot.

PÁL TÜNDE

Hittantörténeti barangolások

Isten fényének visszatükröződése

RÁCZ NORBERT

Az Istenről való beszéd nehézségéről

Aki Istenről akar beszélni, az tisztában kell legyen törekvése borítékolható kudarcának tényével. Fájdalmas, de megkérdőjelezhetetlen igazság az, amit Ézsaiás könyvében olvashatunk: „Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyi-val magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál.” (Ézs 55,8–9) Bizony borzasztó felismerés ez, de jó lesz megbarátkozni vele, hogy az emberi értelem, a mindenható-nak látszó ész éles pengéje milyen hamar kicsorbul az Istenre vonatkozó kérdés kapcsán.

Mindez persze azért nem jelenti azt, hogy az emberiség, történelme folyamán, ne próbálta volna meg *megismerni* Istent, *tudást* szerezni Vele kapcsolatban. Az emberi nem egyik legnagyobb erénye a letörhetetlen, gyakran az ostobaságig elmenő optimizmusa és bizalma saját vélt képességeiben. Hihetetlen látni, hogy alig telt el pár évtized a legnagyobb trauma, a második világháború óta, de már a sebek nagyjából begyógyultak, s a maradt heg ellenére mi, az „újak” rendíthetetlen bizalommal tekintünk egy szebb világ derengése felé. Csodálatra méltó erény ez az optimizmus, aminek köszönhetően minden csapást képesek vagyunk feldolgozni, de sajnos az Istennel kapcsolatban még ez a remek tulajdonság is kókadtan hull vissza a földre. A keresztény teológia legnagyobbjai mind belátták ezt az alapvető hiányosságunkat, bár nem adták fel a csökevényességünk ellenére valamilyen mó-

don Istenről elfogadható gondolatokat megfogalmazni. Isten tökéletes, örökkévaló, az Első Mozgató, önmagának oka, az Első ok, a nem-más. Mind okos, értelmes fogalmak, mind mögött könyvtárnyi irodalom áll, s mindre igaz, hogy Istennek csupán árnyékát ragadják meg, lényét viszont elvették. Ezért is mondja Pszeudo-Dionüsziosz, az 5. században élő bölcs, hogy egyetlen név sem alkalmas a Teremtő megnevezésére, sőt – ajánlja szerzőnk – csupán a negatív (és ebből kifolyólag misztikus) teológia vezet el az Istennel való „találkozáshoz”. Negatív teológia alatt azt érti, hogy meg kell fogalmazni, mi *nem* Isten, s így körülrajzolni, a tagadás által a jelenvalóságát.

Isten transzcendenciája és immanenciája

Istennek ezt a tökéletes másságát, létünk fölöttiségét *transzcendenciának* nevezzük. A hívő ember viszont tapasztalja Isten közvetlen, érezhető jelenvalóságát is az életében. Erről a közvetlen közelségről, bizalomról szól lépten-nyomon a Szentírás, és ezt támasztja alá a vallásos emberek tapasztalata is. Az Istennel való találkozás – ahogy azt Rudolf Otto mondta – *tremendum et fascinans*, azaz borzasztó és lenyűgöző egyszerre. Mint amikor valaki egy magas sziklakiugrásról tekint szét a lába alatt tátongó világon. Az érzés ijesztő, félelemmel tölt el, de lenyűgöző is egyszerre. De a hívő ember számára ugyanakkor az Isten közel levő, megszólítható, az emberrel kapcsolatba lépő személy is. Ezt a közelségét pedig *immanenciának* nevezzük.

Isten tehát egyszerre transzcendens és immanens, végtelenül távoli és végtelenül közeli valóság. Ez a megállapítás viszont édes kevéssé. Mind a hit, mind az értelem szomjas marad e mondat hallatán. Az embernek arra van szüksége, hogy véges életét, amelynek célja oly homályos, összhangba hozza Isten akaratával, s ezáltal részese legyen a földi létet kiteljesítő isteni végtelennek. Ehhez pedig arra van szükségünk, hogy korlátozott kereteink között igazságot találjunk, olyan igazságot mely az imént nevezett harmóniát hordozza.

Útitársunk Nicolaus Cusanus

Ez igazságkeresési folyamatunkban, májusi barangolásunkban fogadjuk magunk mellé kis ideig a 15. század kiváló keresztény gondolkodóját, *Nicolaus Cusanust*. Cusanus 1401-ben látta meg a napvilágot Németországban, papi pályára lépett, jogot tanult, megélte Konstantinápoly elestét, azelőtt fő mozgatója volt a keleti és nyugati keresztény egyházak egyesítési kísérletének, bíboros volt, matematikus, teológus. Munkásságában és gondolkodásában ötvöződik a lenyugvó középkor és a derengő reneszánsz. Összetett gondolkodó, akinek munkája többek között Giordano Brunóra is nagy hatással volt.

Ha Cusanust kérdeznék a fentebb vázoltakról, valószínűleg először a világról beszélne, és elmondaná, hogy azt meghatározza, és egyben korlátozza a sokaság. A végtelen a mi világunkban elérhetetlen, hiszen nem lehet olyat mondani, amihez ne lehetne még hozzáadni, vagy amiből ne lehetne

elvenni valamit. Éppen ezért az ember számára a teljes megismerés lehetetlen, olyan, mintha egy sokszögből kört kívánnánk formálni: bárhány szöveget írhatunk idomunkba, de mindig lehet még egy szöveget hozzáadni, így bár megközelítheti a kört, elérni sohasem fogja. Ezért – mondja ő – számunkra a *tudós tudatlanság* a cél, azaz annak a felismerése, hogy a Nagy Titkot, a tökéletest, a teljest sohasem tudjuk megragadni igazán. Az értelem ebben a tudós tudatlanságban képes valóban ráfigyelni arra, ami kiemel, vagy túlmutat a sokaságon. A sokaság fölött áll a végtelen, amelyben minden különbözőség megszűnik, amelyhez többet nem lehet hozzáadni, sem belőle elvenni, s amely éppen ezért szükségszerűen az egység. Az egység nem áll szemben a sokasággal, nem lehet a kettős viszonyba állítani, hiszen a végtelen egység mintegy felszippantja és kiteljesíti a sokaságot. Ez az egység pedig, aki tökéletes és végtelen, akihez nem lehet hozzáadni, és akitől nem lehet elvenni semmit, nem más, mint Isten.

Hadd szemléltessem a fentebb elmondottakat egy példával! Képzeljünk el egy végtelen síkot, azaz egy olyan felületet, amelynek van hossza és szélessége, s amely ebben a két dimenzióban a végtelenbe nyúlik. Sík felületünk végtelenig nyújtható, hiszen mindig hozzá lehet még adni egy részt, vagy elvenni belőle egy darabot, egy hiányossága van viszont, mégpedig az, hogy nem rendelkezik mélységgel. A tér harmadik dimenziója számára elérhetetlen. Nos, Cusanus gondolkodásában, ha ez a világ a sík, akkor a világot magába foglaló, azt kiteljesítő egység, azaz Isten jelképe a gömb lehet. Ahogy a sík végtelenszer megtalálható a gömbben, ahogy a gömb teljesen elnyeli a síkot, s ahogy a sík kiteljesedik a gömb révén, úgy viszonyul a világ Istenhez. Ez egyben azt is jelenti, hogy ez a világ a maga eredőjét, egyben célját Isten-

ben találja meg. Minden ok és minden okozat az elérhetetlen Istenben lelhető meg. Karl Jaspers, a neves filozófus írja Cusanusszal kapcsolatban a következőket: „Tehát: a falon innen van a gondolkodás, amelyik meg akarja érteni a teremtést és a Teremtőt; a falnál van a teremtés és a teremtett világ ellentétének egybeesése; a falon túl pedig a kötetlen Végtelenség, akihez semmilyen név nem méltó, Aki ott a (róla való) gondolkodás és beszéd leple nélkül szemlélhető. Semmiképpen sem olyasvalami, amit ki lehetne mondani, vagy meg lehetne érteni, hanem végtelen magasságban fennkölt mindeknek felett.” (Karl Jaspers: *A cusanusi spekuláció alapgondolata*)

Nicolaus Cusanus a Bernkastel-Kues-i Szent Miklós-kórház kápolnájának festményén, kb. 1480

A világ tehát útitársunk szerint olyan, mint egy darabokra tört tükör, amelynek minden szilánkja – részlegesen – visszasugároz valamit a nagy, a teljes tükör fényéből és tisztaságából. Isten viszont maga a tökéletes tükör, aki a szilánkokban visszatükröződik. Zárzóként pedig hagyjuk magát Cusanust megfogalmazni gondolatait: „*Felemelkedem olyan magasra, amennyire csak lehet, szemlélek, mint a végtelenséget (...) mert Te a végtelenség vagy, tudja magáról a belátás, hogy tudatlan. ... A végtelenséget megérteni annyi, mint felfogni a felfoghatatlant.*” (*De visione Dei*)

Következtetések, avagy mivel maradunk

Búcsúzzunk most Cusanustól, s nézzük, mivel is maradtunk a vele való beszélgetés után. Maradtunk azzal a gyomorszorogató érzéssel, hogy tudásunk mindig elvéteti a teljes igazságot, hogy bármennyire is megfeszítenénk értelmünket, a legtöbb, amit elérhet az, hogy a tudatlanságát elismerje, ezzel a tudatlansággal nézzen a végtelenbe. Maradtunk továbbá annak a bizonyosságával, hogy ez a világ függ az abszolút legnagyobbtól, azaz Istentől, aki értelme és célja a létnek, de aki elérhetetlen és megláthatatlan. És következtethetünk arra, hogy a tudatlan tudásunk révén mégis pillantást vehetünk a végtelenre, hogy erőfeszítésünk közelebb és közelebb visz az igazsághoz, hogy az értelemmel megáldott embernek az a feladata, hogy tükörszilánkját egyre tisztábbá csiszolja, s így az Istentől áradó fényt egyre világosabban ragyogtassa vissza. Az ember tehát a kapu a két világ között. Teljességgel természeti, behatárolt, de istenarcú is, aki életében megtölti önmagát a végtelen egyszerűségből kiáradó fénnel, s ezáltal élete értelmet nyer Istenben.

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla
Sepsiszentgyörgy
0742-512574

Katona Dénes
Székelyudvarhely
0266-213100

Ferenczi Enikő
Kolozsvár
0740-063767

Pavelka Attila
Marosvásárhely
0746-234917

In memoriam Mikó Lőrinc

Mikó Lőrinc egyházi és világi szolgálata

A Petőfi utcai családi ház, a Zsakó–Mikó-örökség udvaráról kísértük ki Mikó Lőrincet a Házsongárdi temető családi sírkertjébe, ahol ükapja, a szintén Mikó Lőrinc unitárius kollégiumi jogtanár sírhantja fogadta be koporsóját. Olyan hagyományokat örökölt Mikó Lőrinc, hogy azok elkötelezték mind egyháza, mind az erdélyi magyarság iránt. Apai ágon a Mikók székelty eredetű nemzetsége generációkon át jogi pályát futott meg, s a politikától sem idegenkedett. Ugyanakkor tevékeny tagjai voltak egyházuknak is. Nagypapa és édesapja is jogász és egyházi főgondnok volt. Édesapja, Mikó Imre a kisebbségi jogban szakosodott, sőt szaktekintélynek számított, utóbb az irodalomban is nevet szerzett. Generációkra visszamenően az első szülött fiúk az Imre és a Lőrinc nevet felváltva vitték tovább. Nagyanyja családja Torockóról származott, az ottani hagyományokat élte a nagyvárosi világban. De Mikó Lőrinc gyermekkorában a nyarakat még a Székelykő tövében, az ottani ősi házban töltötte nagyanyja szigorú felügyelete alatt.

Édesanyja német vért és hagyományokat hozott a családba. A Kauntz nagypapa segesvári szászok leszármazottja, egy időben a kolozsvári német konzuli tisztséget is betöltötte. Az anyai nagymama ugyanakkor cipster ősökre visszanező orvoscsalád hagyományával büszkélkedhetett. Édesapja, Engel Gábor orvostanár a Karolina Kórház utolsó igazgatójaként írta be nevét a várostörténetbe. Ezen az ágon Mikó Lőrinc a gazdaság gondolkodást örökölte, a pénzzel való bánni tudást. Talán ez a vonás dominált egyéniségében.

Ösztöneire hallgatva Mikó Lőrinc az Ady–Sincal Líceum elvégzését követően az egyetem Közgazdasági Karára iratkozott be. Az ottani diploma megszerzése után két évvel már a Jogi Karon tanult, hogy 1983-ban a jogtudományokban is képesített lehessen – s így hű maradjon a családi hagyományokhoz.

Amikor Mikó Lőrinc első diplomáját 1974-ben megszerezte, állami „repartíciós” rendszerrel helyezték ki a végzősöket. Csak nehezen lehetett elintézni, hogy ő az Unitárius Egyháznál pénzügyi ellenőri állásba kerüljön. Fáradságos, de jó iskola volt ez. Évente minden egyházközséget fel kellett keresnie, s pénzügyi szempontból ellenőriznie. Megismerte a legtávolabbi falvak templomait, parókiáit és lelkészeit. Jogi diplomája megszerzése után szinte természetesnek számított, hogy ő foglalja el az unitárius püspökség gazdasági-jogügyi előadótanácsosi állását. Itt aztán rövidesen nélkülözhetlenné vált. Nem csak a szorosan vett gazdasági, jogi ügyekben volt döntő szava, de az állami hatóságokkal való kapcsolattartásban is fő

tárgyalónak bizonyult. Román tolmácsként kísérte Bukarestbe az egyházi vezetőket. Bevonták a Keresztény Magvető szerkesztőségébe, a legnehezebb időkből rá hárult a kötelező vezércikkek írásának hálátlan feladata.

Az 1989-es változás után bontakozott ki igazán Mikó jogi-közgazdasági tevékenysége. Az erdélyi magyar történelmi egyházak 1991-ben létrehozták a Püspöki Tanácsot, s ennek titkárául őt választották

meg. Számtalanszor kísérte az egyházfőket Bukarestbe az állami vezetőkkel folytatott tanácskozásokra. Ezeket neki kellett románul megfogalmaznia a kívánásokat.

Rövidesen megindult a visszaszolgáltatásokért folytatott harc. A 90-es években egyházi, de polgári vonatkozásban is Mikó volt a restitúciós törvények legjobb szakembere. Neki köszönheti az Unitárius Egyház számos ingatlanjának, erdejének visszaszerzését. Az már csak természetes, hogy saját anyai örökségéért is évtizedes harcot folytatott, s 2007-ben visszaszerezte az egyetemtől a Majális utcai Haller-villát.

Az RMDSZ is nélkülözhetetlennek tartotta Mikó jártasságát a gazdaságpolitikában, úgyhogy 1992-ben jelölték városi tanácsosságra, s három alkalommal megválasztották e tisztségbe. Ez a 12 év volt a város történetének legsötétebb korszaka. Olyan polgármester mellett kellett dolgozni, akivel szinte lehetetlennek bizonyult bármilyen egyeztetés. És Mikó itt is talált módot a tárgyalásra. Ő volt az, aki eléggé ismerte a törvényeket ahhoz, hogy sarokba szorítsa velük az „ellenfelet”.

Jogi-gazdasági ismereteit a szélesebb körökkel is meg akarta osztani. A 90-es években több-kevesebb rendszerességgel cikkeket, jegyzeteket írt a Szabadságba, néhány alkalommal a Romániai Magyar Szóba is. Törvényeket ismertetett, a püspökök állásfoglal-

lását magyarázta meg. 1995-ben kötetbe gyűjtötte addigi írásait, *s Európai dolgozatok* címmel adta közre.

A családi örökség azonban nem csak pozitív hozadékkal járt. Két betegség terhét is rá hagyományozta. Apai ágon a rák veszélye fenyegetett, anyai ágon a vesebaj. Az ő esetében az utóbbi kerekedett felül. Dédnagyanyja óta úgy 50 éves kor táján lép fel a veseelégtelenség. Ő is, akárcsak két már elhunyt testvére, elszenvetted e baj minden átkát. Tizennégy éven át a rendszeres dialízis tartotta életben. Úgyhogy 2006-ban kénytelen volt betegnyugdíjba vonulni. Rendre a

közéletből is kimaradt. 2013 tavaszán egy agyvérzés mozgásképtelenné tette, az idén tavasszal pedig – szintén a dialízisből fakadó – szívszélhűdés lezárta életútját.

A családi hagyományokat négy gyermeke viszi tovább. De egyháza és egész magyar közösségünk elismerésére méltó az a szolgálat, amivel a 90-es évek folyamán a visszaszolgáltatások útját egyengette, a püspökségek közös célkitűzéseit összefogta.

GAAL GYÖRGY

(Megjelent a *Szabadságban*.)

Mikó Lőrinc, a munkatárs

Harmincnyolc évvel ezelőtt – 1977 márciusában – álltunk itt az egykori Kolozsvárt körülvevő várfal alatt, a Kőművesek bástyájának tövében épült Mikó–Zsakóház udvarán. Akkor is feketébe öltözve, gyászoló szívvel búcsúztunk ennek a csendes Petőfi-utcai otthonnak örökre elköltözött lakójától, Egyházunk egykori főgondnokától, a romániai és közelebről az erdélyi magyar közélet és írói társadalom kiemelkedő alakjától, dr. Mikó Imre kedves emlékü atyánkfiától. A bölöni Mikó család Kolozsvárra telepedett ágának tagjaként a Zsakó családdal együtt, férfi és női ágon egyaránt, nemzedékről nemzedékre részt vállaltak és cselekvőleg részt is vettek Egyházunk szervezetének és hitéletének vezetésében, irányításában.

(...) A Mikó családnak is jelentős része volt abban, hogy ez a sajátosan magyar földön, magyar közegben született keresztény protestáns egyház, közel négy és fél évszázados történelme folyamán következetes Isten- és emberszolgálatával, valamint kimagasló személyiségeivel hozzájárult erdélyiségünk, de egész magyar népünk kultúrájának, szellemi-lelki értékeinek, kincseinek a kialakulásához, megőrzéséhez és gazdagításához.

A Mikó család sarjaként magával hozva, mintegy örökségképpen, az unitárius hit és életfelfogás iránti hűséget és szeretetet, ajánlotta fel szolgálatait egyházunknak, közgazdasági tanulmányai után, melyeket a későbbiekben jogi diplomával is kiegészített, már csak néhai Mikó Lőrinc kedves szolgatársam, ezelőtt 41 esztendővel, 1974-ben. És végezte a ráháruló feladatokat, az egyház gazdasági ügyosztályán hűséggel az adott körülmények korlátai között, ahogy lehetett, el egészen 2006-ig, idő előtti nyugalomba vonulásáig.

Közel három és fél évtizedre terjedő szolgálatának nagy része történelmünknek egyik legnehezebb korszakára esett.

Úgy vélem, hogy az idősebb nemzedék közül mindannyian átéltük – teljes egészében, vagy csak részben – azt a korszakot, amelyben a kommunista diktatúra terrorja halálos szorongatással fojtogatta életün-

ket, s amelyben erdélyi magyar egyházaink, köztük az Unitárius Egyház is, kemény és hősiessé küzdelmet vívott a megmaradásért, nemzeti, egyházi, szellemi, lelki és anyagi értékeink és örökségünk átmentéséért.

Ennek a nagy küzdelemnek a részese és mondhatnám harcosa volt az én egykori munka- és sorstársam, Mikó Lőrinc unitárius egyházi tanácsos is, mint az Egyház gazdasági, jogi ügyeinek előadója. Arról csak az egyházi központi iroda falai tudnának vallani, hogy az egyházi főtanácsi ülésekre vagy a zsinatokra készítve a fontosabb ügyeket, latolgatásaink közben hányszor virradt ránk a reggel az íróasztalaink mellett. Mikó Lőrinc is meghozta tudása és tehetsége szerinti áldozatát ahhoz, hogy egyházunkban végül minden szorongatások ellenére is egy élő egyház, és élő gyülekezetek maradtak, élő örökségként az utáunk jövő fiatal nemzedéknek. Én most, itt az ő koporsója mellett, az egykori egyházi előjárók, a központi tisztviselők, munkatársak, és nem utolsósorban a magam és családom nevében is megköszönöm hűséges szolgálatát, és azt is, hogy a Mikó családban nem szakadt meg, de az ő utódaiban tovább folytatódik népünk és unitárius egyházunk szolgálata.

Nem adatott meg számára, hogy egyházunkban végzett, 32 évre terjedő munkássága után csendes pihenéssel tölthesse nyugdíjas éveit. Génjeiben hordozta öröklött betegségét, amely meggyötörte testét. Csak az állandó orvosi beavatkozás, a közel két évtizedes kezelés tartotta meg életét, amely utolsó éveiben mozgásképtelenségbe kényszerítette. Ebben a helyzetében családja tagjai, felesége, gyermekei, testvére és rokonai áldozatos és példamutató gondozása tette elviselhetővé élete alkonyát. Immár nem láthatjuk többé, amint kerekesszékekben végigsétáltatják őt hozzátartozói Kolozsvár főterén, a Deák Ferenc vagy a Kossuth Lajos utcában. Szemünk előtt eltűnt az ő földi alakja. De megmaradt mindaz, ami benne szellemi érték volt: családja, egyháza és népe iránti hűsége és szeretete. Ezekkel a gondolatokkal búcsúzom Tőled kedves szolgatársam, Lőrinc. Pihenj csendesen, emléked őrizzük mindhalálig.

ANDRÁSI GYÖRGY

HITFORRÁS

Édesanyák

SZÉKELY KINGA RÉKA

Az anyaság egy olyan állapot, ahol a büszkeség mindig megbecsülésként tárul fel és sohasem gögként. Olyan jó érzés hallani az anyákat gyermekeikről áradozni. Minden anya meglátja gyermeke legjobb tulajdonságát, a legszebb vonását, talán olyan tulajdonságokat és vonásokat is, melyeket a külső szemlélő nem tud felfedezni. Jó érzés látni az elégedett, a gyermekeikre büszke anyákat. A teremtésnek egyfajta beteljesedése, amikor az anyák elégedettek gyermekeikkel, és boldogak velük együtt. Fájdalmas érzés viszont látni a minden büszkeségét feladó anyát, aki képes önmagát is feladni, csak hogy gyermekét meg tudja védeni.

Minden anya, aki gyermeket szül vagy fogad magához, egyszerűen gyermeket nevel szeretettel, mindannyiunk példaképe. Megnyugtató érzés látni a jó anyákat.

Gyermekkoromban úgy gondoltam, hogy az igazán jó anya az önfeláldozás maga, aki élete utolsó percéig ott áll gyermeke mellett. Gyermeki önzőség lehetett ezt gondolni. Most úgy gondolom, hogy az anya akkor a legnagyobb segítsége gyermekének, ha táplálja, gondozza, de amikor eljön az idő, képes arra, hogy el is engedje őt.

A magyar történelem kiemelkedő édesanyái közül Zrínyi Ilona tűnik ilyennek. Első házasságából három gyermeke született, de az első már csecsemő korában elhunyt. Férje I. Rákóczi Ferenc volt. 1676-ban, amikor megszületik harmadik gyermeke, a majdani nagy fejedelem, II. Rákóczi Ferenc, meghal első férje. Irigye sok van, hisz nagyon gazdag, és eléri, hogy a családi vagyont ne a császár, hanem a gyermekei örököljék. Második férje a kuruc vezér Thököly Imre, akinek majd az oldalán hal

meg törökországi száműzetésükben. Zrínyi Ilona a bátorság, a kitartás, a következetesség példaképe. Két kisgyermekével több mint két évig védelmezi Munkács várát a császári csapatokkal szemben. Sőt, az ostrom alatt Ilona gyermeket vár. A gyermek meghal. Bécsbe megy, mert a császár békét ígér neki, de becsapja őt. Lányát és fiát elveszik tőle, és négy évig őt magát is túszként tartják egy kolostorban. Fiát soha többé nem látja. Négy év után férje ki tudja szabadítani őt fogolycsere révén. 1699-ben elindulnak a száműzetés útján, 1703-ban visszaadja lelkét Teremtőjének.

Miközben csodálom a hősiességet Ilonát, összerendezem. Vajon én képes lennék minderre? Képes lennék védeni egy várat két kisgyermekkel, szívem alatt hordva a harmadikat? Szembenézni martalóccal, prédára éhes gyilkosokkal? Képes lennék elfogadni azt, hogy valaki elveszi a gyermekeimet, és soha többé nem láthatom őket? Képes lennék beismerni, hogy ez a legjobb döntés, amihez én is hozzájárulok? Képes lennék észnél maradni négy év fogság után? Képes lennék elmenni egy idegen országba, azzal a reménnyel, hogy egyszer majd hazatérek?

Csodálom Ilonát, s közben kételkedve teszem fel a kérdéseket: vajon jól döntött ő? Tudjuk, hogy legszentebb célja az volt, hogy gyermekei, legalább az a kettő, életben maradjon. Tudjuk, hogy meg akarta menteni azt a szellemi és anyagi örökséget, melyet generációkon keresztül termelt a család. Tisztán látta küldetését. Hosszas mérlegelés után hajszálpontosan döntött, a megfelelő időben. Honnan vette az erőt? Honnan vette a bátorságot? Honnan vette a meghalni nem akaró reményt?

A válasz végül is egyszerű. Onnan vette Zrínyi Ilona az erőt, a bátorságot, a kitartást, ahonnan mi is vesszük, ahonnan minden jó anya veszi. Hitből. Hisz amikor gyermeket szülünk, magunkhoz fogadunk, nevelünk, akkor Istennel kötünk újra szövetséget. A házasságban mindig hárman vagyunk. Az anya, az apa és a jó Isten. Amilyen hűséget fogadunk a férjünknek, olyan hűséget fogadunk Istenünknek az új élet elindulásakor. Szükségünk van földi és égi segítségre, földi és égi társra, hogy bízzunk magunkban. A gyermeknevelésben zsákutcák is kínálkoznak, ilyenek az önzőség és a bekebelezés.

Sokszor én is csak magamnak akarom a gyermekeimet, sőt csak magamnak akarom a múltó időt. Megölelni és elengedni, megsimogatni és integetni, ezeket az átmeneteket kellene megtanuljam. Hívó napjaimban, amikor a teremtett világ szépségeit teljesen látom, nagyon könnyen mennek ezek az átmenetek. Hívó napjaimban pontosan látom a célt, és nyílegyenesen haladok a megvalósítás felé. Hívó napjaimban tudom, hiszem, hogy minden, ami történik, a javamra válik, vagy azzá fog válni. Hisz Isten is a partnerem, nemcsak az én erőmre, az én tudásomra, az én bölcsességemre kell támaszkodnom.

Lila, fehér és bordó orgonákkal díszítjük a templomot Anyák napja ünnepén. Hallgatjuk a verseket, az énekeket, és sűrűn használjuk a zsebkendőt. A teremtés beteljesedésében gyönyörködünk, mert gyermekeikben, unokáikban gyönyörködő anyákkal, nagyanyákkal vagyunk együtt. Nincs gőg, nincs harag, csak szeretet van és bársonyosan simogató hálás együttérzés.

Kirándultak az unitárius teológiai hallgatók

Ízek, imák, városok

NAGY HENRIETTA

• Egy szép és tartalmas húsvéti ünnep után, telve hitel és örömmel elindultunk „felfedezni” ennek a nagyvilágnak egy kicsiny részét. Az utóbbi három évben a következő országokban jártunk, időrendben visszafelé haladva: Magyarország, Ausztria, Szlovákia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Törökország. Ebben az évben, immár negyedszerre indultunk el, ez alkalommal Magyarországon és Szlovákián keresztül Lengyelországba. A kirándulásunk időtartama a megszokott egy hét volt, 2015. április 9–15. között.

Kirándulásunk célja: meglátogatni olyan helyeket, amelyek értékeket hordoznak, és amelyek által mi is gazdagabbak lehetünk egy élménnyel, egy látványval, egy történelmi epizóddal. Kassán meglátogatva a Szent Erzsébet-dómot, a legnagyobb örömünkre egy magyar idegenvezetőt találtunk, aki megmutatta a Rákóczi család sírhelyét, és megkért, hogy énekeljük el magyar nemzeti imánkat. Örömmel tettünk eleget a kérésnek, majd rögtön a székely himnusz is felcsendült, és így újjáéledt történelem, felemelt a tudat, hogy az egykori magyar városban, vannak még magyar szívek. Ilyen élménnyel indultunk II. Rákóczi Ferenc rodostói házának mását megnézni, majd Bártfára, ahol pihenéssel töltöttük az időt. Szigorúan betartva a programot haladtunk tovább Krakkó felé, és az időnk nagy részét is itt töltöttük.

Első napunk Krakkóban városnézéssel kezdődött, de nem akárhogy, hanem a központtól induló lovas hintókkal haladtunk körbe a város különböző részein. A délutánt a wieliczikai sóbányában töltöttük, amelynek legendája szintén magyar történelmi ágakra nyúlik vissza, még pedig Szent Kinga, IV. Béla leányának történetére, aki édesapjától kért a lengyelek számára egy sóbányát Máramaroson. Annak jeléül, hogy a bánya Kinga lett, beledobta a gyűrűjét, amelyet később egy wieliczikai sótömbben találtak meg. A 3 kilométernyi gyaloglás ellenére, a csapat egy részének még maradt energiája egy kis vidámparkozásra is. Egy teljes unitárius teológus hullámvasút jött létre, s mi kihasználtuk fiatalságunkat, és a vidámpark adta lehetőségeket.

A negyedik nap nem volt ennyire vidám, hiszen Auschwitz-Birkenaubába mentünk, a látványtól valami furcsa érzés lett úrrá rajtunk. Kérdéseket tettünk fel egymásnak, értetlenül álltunk a 40 kg szemüveg, a 2 tonna haj, a rengeteg cipő, edény és gyerekruha előtt. Hihetetlen, mire képes az ember! Isten megadta számunkra a lehetőséget és a szabad akaratot, de hogy ezt mire használjuk fel, tőlünk függ. Ott jártunk jeléül egy koszorút helyeztünk el a „halálfalnál”. Az elkövet-

kező napokban sem maradt el az érdeklődés a zsidó nép sorsának szomorú eseményeiről. A waweli székesegyház és múzeum meglátogatása után a Schindler-gyárba mentünk, ahol Oscar Schindler több mint 1200 zsidó férfi, nő és gyerek életét mentette meg azáltal, hogy az ő gyárában dolgoztatta őket, fizetve ezért a német vezetőknek. A napot egy kis fürdőzéssel zártuk, a közeli aquaparkban kapcsolódhattott ki a csapat, beszélgetve és megosztva az addig eltöltött napok élményeit.

Másnap indultunk Zebrzydowskába, ahol a helyi templomkomplexum megtekintésére került sor és a 6 km hosszú zarándokút egy részét jártuk be. Kilométerenként egy-egy kápolna áll, amely az imádság és a hálaadás számára kínál helyet a zarándokok számára. Ezután Zakopanába indultunk tovább és tervben volt a tátrai hegycsúcsra való út is, de sajnos túl későn érkeztünk, és lezárták a bejáratot, arra hivatkozva, hogy túl késő van, és több csoportot már nem engednek fel. De nem csüggedtünk el, ebéddel és városnézéssel töltöttük a megmaradt időnköt, majd Szepesváraljára indultunk tovább. Későn érkeztünk és a fáradtság miatt másnap folytattuk a következő látványosság megtekintését. Utolsó nap a szepesi vár kápráztatott el csodaszép építészetével, a vár hangulatával, ahol meglepően vedett a régi idő. Hosszas utazás után pedig újra várt minket a kincses város, Kolozsvár.

Elmondhatjuk, hogy ezek az utak, amelyeket évente megteszünk, nem merülnek feledésbe, hanem, úgy érezzük, az épülésünket szolgálják. Minden alkalommal jobban megnyílik a világ számunkra, és felfedezzük, mennyi kincset rejt. Ezért hálásak vagyunk a jó Istennek, hogy gondot viselt ránk az úton, és épségben hazaérve mondhatunk köszönetet minden segítőkésznek, amely támogatta kirándulásunkat.

Határtalanul – Keresztúrtól Keresztúrig

ANDRÁSI BENEDEK

• 2015. március és április havában a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium IX. A és IX. B osztályos diákjai a rákoskeresztúri Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium diákjaival közösen valósították meg a „Keresztúrtól Keresztúrig”-projektet.

A két iskola közti kapcsolatfelvétel három évvel ezelőtt történt meg egy érdekes történelmi kontextus kapcsán: 1941-ben Rákoscсаba egy országzászlót adományozott Székelykeresztúrnak, mely az alkalmas időkben városunk főterén lobogott. 2011-ben az országzászló adományozóinak unokái Székelykeresztúrra látogattak dr. Hicz János, a rákoskeresztúri Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium igazgatójának kíséretében. A Varró Margit igazgatónővel történt egyeztetés eredményeképpen létrejött a két iskola közti testvériskolai szerződés megkötése.

Az előző évekhez hasonlóan, az idén is Baranyai Mihály rákoskeresztúri történelem szakos tanár írta meg a projektet, mely jelen esetben a „Középkori építészettünk, Árpád-kori királyok és szentek emlékei” címet viselte.

2014. március 12-én érkeztek a rákoskeresztúriak Székelykeresztúrra, miután útközben már megtekintették a marosvásárhelyi Vártemplomot. Az ismerkedési est egy táncház keretében valósult meg, ahol a résztvevők Erdély különböző tájegységeinek táncát ismerhették meg Józsa Levente néptánc oktató jóvoltából.

Másnap kora reggel András Benedek osztálynevelő kíséretében a rákoskeresztúriak elindultak megtekinteni a projekt témáját képező középkori templomokat. A szászkezdői evangélikus templom megcsodálása után Székelyzsombor irányából közelítettük meg Homoródkarácsonyfalvát, ahol az unitárius templom freskóit tekintettük meg. A csíkszeredai Mikó-várban Kádár Kincső múzeumpedagógus vezetésével két kiállítás anyagát tekinthették meg a vendégek. A gimnáziumból hozott ebédet a csíkszeredai parókián fogyaszthattuk el, majd a csíksomlyói kegytemplom megtekintése után Székelyudvarhely központjának nevezetesebb templomait, iskoláit és a »Székely támadt"-vár romjait tekintettük meg. Székelyudvarhelyről hazafele még meglátogattuk a felsőboldogfalvi református templomot és a vacsorát követően a rákos- és székelykeresztúri diákok közösen buliztak.

Szombaton, március 14-én Nemes Annamária osztálynevelő kíséretében először a nagygalambfalvi református templomban hallhattak vendégeink egy nagyon érdekes előadást a helybeli református lelkész jóvoltából, majd a székelyderzsi unitárius és a bögözi református templomok és a székelyudvarhelyi Jézus-

szíve kápolna meglátogatása következett. Orbán Balázs szejkefürdői, valamint Tamási Áron farkaslaki sírjának megtekintése után Korondon fogyasztották el az ebédet, majd Farkaslakán megtekintették Tamási Áron szülőházát és a Székelykeresztúrra történő megérkezés előtt még megtekintették Rugonfalva református templomát is.

Március 15-én az unitárius templomi istentiszteletet követően a két iskola diákjai közösen vettek részt az ünnepi felvonuláson. Délután a Gyárfás-kúriát, a helybeli római katolikus templomot és a timafalvi temetőt látogatták meg közösen a diákok, majd a Jézuskiáltóra gyalogoltak ki. Az iskola udvarán lezajlott labdarúgó mérkőzést a búcsúbuli követte.

Március 16-án a rákoskeresztúriak elindultak hazafele, útközben még megtekintették Torda és Kolozsvár központjának nevezetességeit.

A sikeres program lebonyolításához nyújtott segítségért ez úton is köszönetet mondunk Varró Margit igazgatónőnek és Kádár Kincső múzeumpedagógusnak (Csíkszereda), valamint a következő református, unitárius és római katolikus lelkészeknek: Benedek Mihály (Homoródkarácsonyfalva), Solymosi Alpár (Csíkszereda), Moldovan Radu (Felsőboldogfalva), Kányádi György (Nagygalambfalva), Demeter Sándor Loránd és Újvárosi Katalin (Székelyderzs), Pitó Zsolt (Bögöz), Lázár Levente és Demeter Erika (Korond), Barabás Csaba (Rugonfalva), Kovács Péter (Székelykeresztúr).

A székelykeresztúri kilencedikes diákok 2015. március 30. – április 3. időszakban tartózkodtak Magyarországon András Benedek, Nemes Annamária osztálynevelők, valamint Lukács Éva és Józsa Levente tanárok kíséretében.

Első nap a kora délutáni megérkezést követően a rákoskeresztúri diákok bemutatták iskolájukat, majd egy nagyon érdekes interaktív vetélkedő keretében megmérhették iskolatörténeti, magyarságtörténeti, sporttörténeti stb. tudásukat. Ezt követően a szálláshelyre vonultunk, az Andrásy út 2. szám alatt található Adagio 2.0 ifjúsági hostelbe. A vacsorát követően végigsétáltunk az Andrásy úton a Hősök teréig és vissza a szálláshelyre.

Második nap a zord időben kezdtük el Budapest szépségeinek felfedezését. Először a Várban megtekintettük a Sándor-palotát, a királyi várat, a Mátyás-templomot, a Halászbástyát, az épen maradt középkori lakóházakat és a II. világháború során lerombolt Mária Magdaléna templom romjait. A Belvárosban a Szent István Bazilikában megtekintettük a Szent Jobbot, majd a belvárosi plébániatemplomot. A Váci úton végigsétálva érkeztünk el az ELTE egyetemi menzáj-

ra, ahol egy kiadós ebédet fogyaszthattunk el. Baranyai Mihály tanár úrnak köszönhetően úgy utaztunk vissza a szálláshelyünkre, hogy mind a négy budapesti metrón utazhassanak a diákjaink. A szálláshelyünkről a Terror Házába mentünk, ahol érdekes és megrendítő élményekben volt részünk. A zuhogó esőben látogattuk meg a Margit-szigetet, az egykori kolostor és templom romjait, Árpád-házi Szent Margit egykori sírhelyét és az egykori marosvásárhelyi zenélő kút mását, a Bodor-kutat.

Harmadik nap reggel először a rákoskeresztúri iskolába látogattunk vissza, ahol egy közös projekt-tevékenység keretében elkészültek a székelykeresztúri látogatás kiállításának anyagai.

Autóbusszal utaztunk tovább Pásztóra, ahol az oskolamester házát és a helybeli múzeumot tekintettük meg. Innen Tar helységben megnéztük a Kőrösi Csoma Sándor-émlékmúzeumot és a buddhista sztupát, majd a pásztói ebédet követően Tereskére utaztunk, ahol a helybeli római katolikus templom érdekességeit csodálhattuk meg. Este a „Kőrösiben” találkozhattak ismét a diákok egy közös buli keretében.

Negyedik nap az ócsai református templomot néztük meg, majd Szigethalomra utaztunk az Emeseparkba. Itt először megleltük az Árpád-kori ma-

gyarok harcászati stílusáról szóló lovasbemutatót, majd a fegyverzetükről hallhattunk nagyon érdekes előadást. Ezt követően csónakáztunk, ijáztunk, majd gyertyát öntöttünk, és megleltük az őseink építkezési stílusát. Este kívülről megleltük az Ország-házát, majd a budai oldalról is megleltük a kivilágított Budapestet esti tündöklésében.

Ötödik napon reggel, számtalan élménnyel gazdagodva indultunk haza Székelykeresztúrra. Külön köszönet illesse Baranyai Mihály tanár urat, a pályázat megíróját és a projekt fő kivitelezőjét!

„A világ ugye nagy, ugye kerek?”

Hol is tölthetnénk el e kerek világban egy vasárnapot a Szelek havában? A marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius templomban, ahol családnapot szerveztek, és istentisztelet végén „öreg és fiatal” gitárakkordok kíséretében együtt éneklük Lászlóffy Aladár megzenésített versét. A gyermekek a Vasárnapi Tanodában, az istentisztelet ideje alatt tanulták meg az éneket, mellyel meglepték a híveket és a szülőket a templomban.

A fiatal családok apraja-nagyja érezte, hogy egy közösséghez tartoznak, akár az előadás alatt, akár gyöngyfűzés közben, akár a közös ebéd elfogyasztásakor, ahol még a fel nem hangolt zongora is meglelt a 9 éves Szócs Tamás spontán játékára. Ezen az április 19-i vasárnapon bizony sokunkban megfogalmazódott az az érzés, hogy jó így együtt, kell egy ilyen közösség, és szükségünk van ilyen élményekre. Ilyenkor elbeszélgethetünk olyan embertársunkkal is, aki mellett gyakran ülünk a templomban, egymásra bólintunk az utcán, ha találkozunk, de ennyi.

A közösség megteremtésének egyik módja az egység. A közösségben, családban, lélekben együtt vagyunk, tehát egymásért felelősek vagyunk. Hankiss Elemér közösségnek az olyan emberi együttélést nevezi, amelyet az alábbi tényezők tartanak össze: közösségi érdek, közös cél, közös értékrend, tudat. Egy

adott emberi csoport akkor tekinthető igazán közösségnek, ha a felsorolt tényezők közül minél több valósul meg, és azok minél nagyobb intenzitással vannak jelen az emberek életében.

„A közösség nem adódik magától, és nem is lehet rá szert tenni leszállított áron” – fogalmaz M. Scott pszichiáter, író. Tehát „egymásért” azt jelenti, hogy teszünk valamit egyik a másikért, és nem szaladunk párhuzamos síneken.

Ha egyházközösségünkben megadatott már a negyedik családnapi megszervezése és a Vasárnapi Tanoda lehetősége is, ahol gyerekeink odaadó oktatókkal hagyományörzést és jézusi példát tanulnak, no meg nekünk, szülőknél is alkalmunk van imádkozva hálát adni a mindennapokért, akkor próbáljunk meg élni ezekkel a lehetőségekkel. Részünkről ez már egy válasz a „kaptam egy lehetőséget” felajánlásra, és élek ennek ajándékaival, élményeivel. Ez az, amit én, mint közösségi tag adni tudok. Egy kicsit magamból, ez az én önrészem. Lehet, nem ér mennyiségileg annyit, mint egy anyagi adomány, de építő szándéka minőségi jelleggel bír.

Köszönet mindenkinek, aki élt ennek a napnak a lehetőségével, ezáltal pozitív visszajelzést adva a szervezőknek. A támogatás biztosított, a folytonosság tőlünk, résztvevőktől függ.

BALÁZS FÜLÖP ILDIKÓ

SZERETETSZOLGÁLAT

Húsvéti segélyakciók széles körben

VAGYAS ATTILA

• A Gondviselés nem alszik, tartja a mondás! A húsvéti ünnepeket megelőzően a Gondviselés Segélyszervezet munkatársai, önkéntesei is éberségről tettek bizonyosságot. Tréfásan fogalmazva mondhatnánk: igen, mert kötelez a név bennünket. Holott nem csak erről van szó. Egyre több helyen véljük felfedezni az olyan kezdeményezések felkarolását, amelyek a társadalom rászorult csoportjainak segélyezésére irányulnak. Ennek valóságát élhettük meg több tíz önkéntesünkkel együtt a március 27–28-án Baróton, Sepsiszentgyörgyön és Székelyudvarhelyen megszervezett adománygyűjtések során.

Jelen beszámoló fő célja nem a statisztikai adatok felsorolása, hanem köszönetnyilvánítás az adományozóknak, az önkéntes munkatársainknak, és jó példájuk megosztása az Unitárius Közlöny olvasóival. Mindenképpen kiemelendő, hogy segélyakcióinkba újra sok ifjúsági egylettágot és más diákot sikerült bevonnunk olyan cél érdekében, amely az önzetlen és lelkes segítségnyújtásról szól. Húsvét előtt arra hívtuk önkénteseinket, hogy szólítsák meg az üzletekbe érkező vásárlókat, kérve őket, az alkalmilag vásárolt termékek egy részét (pl. 1 kg cukor, 1 liter olaj, egy pástétom, csokoládé, tisztítószert) a kijáratnál adják át nekünk – a környékbeli rászorulókhöz történő eljuttatás céljából.

A három említett településen a gyűjtésben és az adományok célba juttatásában összesen több mint 80 személy vett részt. Nagy részük fiatal, de voltak köztük lelkészek, tanárok, gondnokok és más területeken dolgozó, nem ifjúkorú személyek is. Nehéz lenne összeszámolni, hogy hány vásárlót szólítottunk meg a két nap alatt, de az eredmény mindenképpen azt sugallja, hogy sok ember viszonyult kedvezően a kérésünkhöz. Összesen 3 tonnányi tartós élelmiszert,

emellett pedig számottevő értékű tisztító- és tisztálkodási szert sikerült összegyűjteni. A felajánlott adományokból 26 településre juttattunk rászoruló nagycsaládoknak, egyedül élő kisnyugdíjasoknak, fogyatékkal élő személyeknek. Rajtuk kívül a kőhalmi *Református Szórványkollégium*nak, a sepsiszentgyörgyi *Koldus és királyfi* szociális gyerekmenhelynek, a *Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon*nak is jutott az adományokból.

A fentiek mellett eredményesen zárult a kolozsvári gyűjtésünk is, amelyet nem üzletekben szerveztünk meg. A Gondviselés Segélyszervezet, a János Zsigmond Unitárius Kollégium, a Kolozsvári Unitárius Óvoda, a Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyházközség és az Erdély Mentőcsoport közös adománygyűjtési akciójáról van szó, amely szintén húsvét környékén valósult meg. A diákok családjai, a gyülekezet tagjai és más személyek által felajánlott természetbeli adományok többnyire kolozsvári és aranyosszéki rászoruló személyekhez jutottak el.

Ezúton is köszönetet nyilvánítunk azoknak a személyeknek, akik ránk bízták adományaik célba juttatását. Köszönjük a székelyföldi Merkúr (Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy), Bertis (Sepsiszentgyörgy) és Profi (Barót) üzletláncok tulajdonosainak, illetve ve-

zetőinek, hogy befogadtak, és helyet biztosítottak a gyűjtések megszervezéséhez. Köszönjük a Kollégiumnak, az Egyházközségnek, az ODFIE-nek és más partnereinknek az újbóli együttműködést!

Korábbi beszámolóink során megfogalmaztuk, hogy az első ilyen akciók sikere arra buzdít minket, hogy minél szélesebb körben igyekezzünk ezt a fajta segítségnyújtást megszervezni. A húsvét előtti gyűjtések immár több helyszínen zajlottak. Igyekezzünk a mércét emelni!

NŐK VILÁGA

Anyák iskolája Bágyonban

Az elmúlt hónapokban a Bágyoni Nőszövetség útjára indította az *Anyák iskolája* elnevezésű, már az első találkozások után ígéretesnek bizonyuló programot. Az előadássorozatok elsődleges célja a helyi, illetve a környékbeli fiatal anyákat, asszonyokat közösségbe szervezni, és az őket leginkább foglalkoztató kérdésekről szakemberek segítségével beszélgetni. E program keretén belüli első előadásokat a PszichoProEdu Egyesület szakemberei tartották, központi téma a gyermeknevelés volt.

Az első alkalomra január 31-én került sor. A meghívott Vitus-Bulbuk Emese pszichológus-logopédus *Következetes nevelés* címmel tartott előadást, majd vezette le a kialakuló párbeszédet, beszélgetést.

Az előadó hangsúlyozta az apa és az anya jó együttműködésének fontosságát a gyermek nevelésében (is), mert ha ez hiányzik, akkor a gyermek személyisége súlyosan sérülhet. Ez pedig később nagymértékben megmutatkozhat a viselkedésében, a kapcsolatteremtésében, a társadalmi beilleszkedésében is. A jól működő családban a gyerek sok szeretetet, odafigyelést kap, bízik önmagában, becsületes és őszinte.

A második találkozás február 15-én volt. Dr. Ráduly-Zörgő Éva pszichológus-logopédus egy sokakat foglalkoztató témáról, a serdülőkor nehézségeiről és kihívásairól beszélt. Előadásának címe *Kamaszodik a gyerek! Mi a teendő?*, mottója pedig a következő szókratészi gondolat volt: „A mai fiatalok neveletlenek, nem tisztelik a tekintélyt és az idősebbeket. Nem állnak föl, ha idősebb ember lép be a szobába, feleselnek szüleikkel és a munka helyett szócsépléssel töltik az idejüket. Azt kell mondanom, hogy gyenge jelleműek.” (Szókratész, Kr. e. 470–399) A több száz évvel ezelőtt megfogalmazott mondatokat akár a jelenre is lehetne vonatkoztatni – mondotta a pszichológusnő –, és a szülőnek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a gyermekek, fiatalok jelleme jó irányban fejlődhesen.

A harmadik alkalomra március 22-én került sor, amikor Kalóz János pszichológus-addiktológus *Függőségeink* címmel tartott előadást. Kiemelte, hogy a függőség lehet a menekülésnek is egy formája. Éppen ezért bármilyen probléma is adódjon a családban, azt meg kell beszélni, nem szabad a véka alá rejteni. Elengethetetlen fontossággal bír a jó kommunikáció.

Az előadások újonnan ráébresztették a résztvevőket azokra a veszélyekre, amelyeket a szülő a gyermeknevelésben elkövethet, ugyanakkor egy járható utat próbáltak megvilágítani. Amire mindannyian felhívták a figyelmet: mivel sajnos szinte általános jelenség a mai világban, hogy egyre kevesebb időt tölt együtt a szülő a gyerekkel, és kevés idő jut a szeretet kinyilvánítására valamint a kommunikációra – nagyon fontos, hogy tudjunk egymásra időt szánni.

Az *Anyák iskolája* kezdeményezés pozitív fogadtatásban részesült Bágyonban és környékén, a résztvevők nyitottak és érdeklődőek voltak. Előadásonként 20–25 személy vett részt a rendezvényen. A visszajelzések alapján a szervezők arra a következtetésre jutottak, hogy folytatni kell az elkezdett munkát. Isten segítségével ősztől ismét beindítják a havi találkozásokat, és újabb érdekes, sokakat foglalkoztató témák alapján szervezik meg a következő csoportos beszélgetéseket.

KÖNTÖS KINGA

Köri nőszövetségi találkozó Sepsikőröspatakon

A Háromszék-felsőfehéri Egyházkör április 18-án szervezett nőszövetségi találkozóját az unitárius indulót éneklő, többnyire székely ruhába öltözött asszonyok zászlós felvonulása nyitotta meg. Buzogány Csoma Csilla kórházlelkész áhítata után nőszövetségi, egyházi és világi vezetők köszöntötték a jelenlevőket.

Andorkó Rozália köri nőszövetségi elnök átfogó, tárgyilagos beszámolója összefoglalta a kör egyházközségeinek nőszövetségi tevékenységét, terveit. Kis

szünet után istentiszteletre szólítottak a harangok. Majd ünnepi mozzanat következett: a nagyjait küldöttség átadta a kör vándorabroszát, amit a kőröspataki asszonyok a szószékre helyeztek el egy esztendei megőrzésre. Vándorabroszunk ismét bővült egy „téglalappal”, a baróti nőszövetség ajándékával.

Az egyházközség fiataljai által előadott műsor után Tordai Ernő helyi lelkész az egyházközség viharos történetét mutatta be tömören. Ezt egyháznak első lelkésznoyének, Kelemen Imréné Bedő Borbála (1913–1991) életének és munkásságának a bemutatása követte. A bemutatót leánya, Konrád Árpádné Kelemen Tünde tartotta.

Bedő Borbála 16 évesen lett az első teológiai nő-hallgató. Azzal a szándékkal ment teológiára, hogy vallástanár legyen. Teológiai hallgatóként az unitárius elemi iskola vasárnapi iskolájában tanított. A Dávid Ferenc Egylet és a cserkészcsapat vezetője is volt. Lelkészképesítő vizsgája után 1937-ben egy nőszövetségi meghívással jutott el Angliába és Hollandiába. Hazatérve gyülekezetet nem ajánlottak fel neki, soha nem szentelték fel. Kolozsváron helyettesítő vallástanárnaként dolgozott. Itt ismerte meg későbbi férjét, Kelemen Imre lelkészt.

1939. július 4-én esküdtek örök hűséget egymásnak Fogarason. Mindketten az oklándi algimnáziumban tanítottak. 1953-ban a templom mellé szeretetotthont építettek, melynek kazettás mennyezetét Bedő Bobála festette saját tervei alapján. Mindketten aktív szervezői voltak a szellemi életnek, amíg félre

nem állították őket. 1958-ban férjét és fiát, Csongort bebörtönözték. Kelemen Imre szabadulása után, 1964-ben a család a Zsil-völgyi Lupényba került. 1971-ben, nyugdíjazás után Marosvásárhelyen telepedtek le. Bedő Borbála 1991-ben hunyt el. Férje hét héttel élte túl hűséges társát.

A megható előadás után Vánicsa Csilla a Bedő családfát mutatta be. Hamar elrepült az idő e nagyszerű találkozás alatt. A lelki táplálék mellett a házi laskával felszolgált tyúkhúsleves ízét, a szívélyes vendégszeretetet nem felejtjük el. Köszönetünket fejezzük ki a lelkész és felesége, a gondnok és családja hozzáállásáért.

A jól megszervezett közgyűlés elérte célját, feltöltöttünk lelkiekben, gazdagodtunk hitünkben.

FERENCZI MÁRIA-MAGDOLNA

Felhívás

Kérjük, éljen a törvény adta lehetőséggel, és személyi jövedelemadójának 2%-át ajánlja fel az Unitárius Nők Országos Szövetségének a támogatására.

A szervezet következő adatait a 230-as, illetve a 200-as úrlapra kell beírni:

Denumire entitate nonprofit: ASOCIAȚIA FEMEILOR UNITARIENE DIN ROMANIA (AFUR)

Cod de identificare fiscală: 9343746

Cod bancar (IBAN): RO47BTRL01301205921439XX

Az úrlapok leadási határideje a helyi pénzügyi hivataloknál: május 15.

Az UNOSZ vezetősége

IFJÚSÁGI OLDAL

ODFIE-humorfesztivál

Esős délután hideg szele gyűjtötte egybe a talán kedvetlen, álmos, unott hangulatú erdővidékiek apraját-nagyját a vargyasi kultúrotthonba, s még a hegyen innen, avagy túlról is érkeztek egynéhányan március 28-án, egy kis, testet-lelket melengető nevetésre.

Az idej vezetőképzőink alkalmával a fiatalok egyik gyakorlati feladata az volt, hogy megszervezzenek egy bármilyen témájú, kisebb egyleti rendezvényt. A Háromszék-felsőfehéri Egyházkör ifjai ezen alkalommal kigondoltak egy olyan humordélután, amelyre több településről érkező fiatalok, különféle jelenetekkel, paródiákkal léphetnének színpadra, megmutatva tehetségüket, mintegy bemelegítésként az ODFIE Színjászó találkozóra... És amint az általában lenni szokott, ha a háromszéki egyletesekről beszélünk, a terveket megvalósítás követte.

A szervezőmunkát a Vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet vállalta magára, és ők is valósították meg a

rendezvényt, alig 3 hét alatt: csapatokat toboroztak, tartották velük a kapcsolatot, beosztották a fellépések sorrendjét, megrendelték a vacsorát, kinyomtatták az emléklapokat, és így tovább... Az a néhány hét szempillantás alatt elillant, és a rossz idő ellenére is seregesen érkezett a nép Vargyasra.

A 12 fellépő település 18 jelenetét a két köri képviselő, Ilkei Lóránd és Kisgyörgy Imre alkalmi „maga-mutatványai” tették még színesebbé, a kb. 130 fős közönség örömeire. Izgalom a szemekben, sűgő a függöny mögött, paróka, nyerstojs, Gangnam style, Mári néni, s Józsi bácsi, tehénvásár s cipőcsere, bírósági per és lakodalom... nevetés, izomláz, rekeszizmok, könnyes szemek, tapsvihar... volt ott minden, mi szem-szájnak ingere: finom gulyás, esti buli, másnap álmos szemek, de imára kulcsolt kezek...

Ha idén ott leszel Bölönben a Színjászón, találkozhat a csapatokkal. Vagy ha kedvet kaptál a színpad világához, szerezz egy-két társat, és próbáld ki magad te is!

ANTONYA ILONA

Tizedszer is úton...

Mamut. Elsőre az emberek többségének egy hatalmas testű, erős és görbe agyaras állat jut eszébe, ami már rég kihalt. De ez az állat 10 éve, hogy más értelmet nyert, legalábbis az ODFIE köreiben. Nálunk a Mamut egy körúttal azonosítható, ami magában foglal négy napot, 96 órát, 5760 percet, 345 600 másodpercet, egy hosszú utazást, két kisbuszt, 18 egyettest, 48 egyetlátogatást, végtelen élményt és nevetést.

„A Mamut: Tájak, nevek, arcok, barátok, nevetés – számomra ez volt a Mamut-körút. Együtt egy közös célért, együtt a jövő egyleteiért.” (Jakab Emese)

A Mamut-körút idén ünnepelte a 10. születésnapját, amelynek számtalan egyletes részese volt. Talán ennek is köszönhető, hogy idén olyan sok feledhetetlen élményt hagyott maga után ez a kihalt állatról elnevezett csoda. Rengeteg ajándékkal gazdagodott mindenki az egész körút alatt, és az ajándékok sokaságában leginkább a kedves, szorgalmas egyletesek lelhatték a legnagyobb örömeiket. Olyan ajándékok voltak ezek, amelyek nem pénzzel vásárolhatók, sőt még nem is lehet őket kölcsönkérni. Ezek az ajándékok ugyanis a szívekből törtek nagyon

magasra, ahol a szeretet, az összetartozás, a hit és a barátság mély nyomot hagyott a rövid találkozások alatt is. Lelkeink összeölelkeztek, éreztük, hogy többet megmutatva magunkból, többet látva másokból egyé váltunk, és ennek köszönhetően lett ez a Mamut-körút egy olyan utazás, amely egy külön világba vezetett el bennünket.

„A Mamut-körút egy nagy utazás volt, amely során elképesztően sokat tanultam. Megismertem érzéseket, sok embert, egy másfajta világot, saját magam. Emellett ezeregy élmény és pozitív hatás is ért. Kihívás volt napról napra szembesülni különféle akadályokkal, amit aztán egyszerűen át is ugrottunk. Az utam megtalálásában, és a felnövesben talán ez segít majd.” (Szócs Boróka)

Így indult el a Mamut-körút két különböző útvonalon, de lélekben együtt 2015. április 11-én: lelkesen, merészen, nagyot álmodva, sok-sok játékkal, tánccal és vidámsággal. Az egyletek meglátogatása során láthattuk a fiatalok lelkesedését, az örömet, a tenni akarást, és ezek a pillanatok tettek erősebbé minket. Tudtuk, hogy mindent kell hagynunk magunkból valamit. Valami olyant, amit csak a 10. Mamut-körút adhat. Azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, hogy hagytunk is... Sőt, nem csak hagytunk, hanem vittünk is magunkkal rengeteg élményt, tapasztalatot, emléket, lelkesedést és erőt a hétköznaphoz.

„A Mamut egy utazás, egy élmény, egy életút.” (Fekete Edda)

Ez a Mamut négy napig vándorolt egyletről egyletre. Hosszú utat tett meg, de ez a hosszú út, ez a négy nap számunkra csak egy pillanatnak tűnt. Egy pillanatnak, amelyben oly sok jó történt. Igaz barátságok születtek, olyan szoros kötelékek, amelyek talán életre szólóak lehetnek, olyan szavak, mondatok, dallamok vettek körül, amelyek külön történethez köthetőek, hogy végül „aranymondásokká” válhassanak.

„Nekem nagyon-nagyon jól telt ez a pár nap, amit együtt és a helyi egyletekkel tölthettem. Egy élmény volt. De talán azért volt mindennél jobb, mert egy csapatba tartozhattam és annyi közös emlékekkel lehettem gazdagabb” (Kendi Ágnes)

Úgy gondolom, hogy mindannyiunk számára nehéz mesélni egy olyan izgalmas emléksorozatról, amelyeket mi vetítünk le, hiszen szavakkal, mondatokkal szinte megfogalmazhatatlan az üzenet. A Mamut-körút egy külön világ, a történetekben nincs tér, nincs idő, nincsenek határok. A pillanatoknak és a pillanatokért élünk.

„Nem számított a fáradság, mert hittük, hogy a körút (amit cselekszünk) az eredményes lesz. Adtunk, és természetesen kaptunk is. Az egyletesek mosolya, a lendületessége feltöltődést nyújtott, és ebből táplálkozunk. (...) Közös a tenni akarás, a gondolatok, a játékok. Közös a dal, mely mostanra már szívünkben él, közösek az erre ráépített mozdulataink. Ugyanakkor megerősödött Bennünk a körút alatt, hogy a lelkesedés az egyletesekben nem csökkent, hiszen egyért rajongunk.” (Mózes Andrea)

Köszönjük az egyleteknek, hogy fogadtak bennünket, hogy adtak valami újat. A mosolyokat, a szeretetet, az öleléseket, a könnyeket, a törődést. Köszönjük, hogy hisztek az ODFIE-ben, egymásban. Mi is ugyanígy, ugyanezt tesszük. Együtt.

BAROTHI BRIGITTA

DISCIPLINA ECCLESIASTICA In usum Ecclesiarum Unitaria- rum in Transylvania disper- sarum concripta. S. J. Joannis M. Solymeri ab Anno 1758. per Successionem. Ep. Adria. M. Solymeri ab. A. 1776. p. hie. C. P. Michaelis Domini 1759. CLAUDIOPOLI. Ex Officina Nicolai Kis M. Tözfalvi Anno. 1694.		Ezen a zsinaton szentelték püspökké	Muzsikáló	Női név	Földre rak	Etelka, becézve	Tantál vegyjele	A magyarok ősanyja	Gyűjtő-tábor	Svéd aprópénz
		Kenyeret daraboló								
		Éneket is oktató pedagógus								
		Női név				Hargita megyei falu Elhízás jele				
		Háborút követ			Angol névelő Rövid kabátja van				A püspök szülőfaluja	
		Ezzel mondunk el mindent					Vérfaktor 60 perc			
	A <i>Disciplina</i> újrakiadása is a püspök nevéhez fűződik.									
	Unitárius püspök volt (1654–1724)	Csökkenő folyószint	Büntetést kiszab	Rangjelző szócska	Erdőréz! Valaminek az ideje	Férfikabát Csomót lazít			Nulla Törvényesen eladható	
Testfel-építéssel kapcsolatos					Origó Áraszt	Juhszállás Télapó hozza				
Keleti női név				Tűzet szüntető Spanyol autójél			Román terepjáró Zuzmó-darab!			
Harap			Biztonsági ember Málha része!				Parancsoló ... int, figyelemzet			
Gondozott				Tonna Van ilyen felkész is	Liter Nedv	Medve-féle Fekvő-bűtor				
Csap közepe!		Féltucat ... kezdve, azóta		Ógörög hangsor Teher, Arany Jánosnál		Ritka férfinév Ébredő				
Regényét Gárdonyi írta meg			A püspök harmadik felesége Magatok							
Karel ..., cseh énekes				Igekötő Harang mondja	... Maria, ének Szén vegyjele		Hektoliter, röviden Liter			
Egye!	Szereplő a Bánk bábban Germánium vegyjele					Ország Alumínium vegyjele				
Szikora Robi együttese			Írország sportjele Ipszilon		A férfi sorsa ...! Dehogy!		Hosszú morzejel Kálium vegyjele			
	G						Csillagkép			

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Gondviselés... hajviselés

A püspökség irodáiban, a többi között, volt egy idős, nagyon kopaszodó tisztviselő, s egy fiatal és hosszú hajú. A kopaszodó idős úr pár szál haját szüntelen ide-oda rakosgatta, hogy valamennyire legalább elfedje fénylő fejtetejét. Csoda, hogy irigykedve szemlélte a fiatalember bozontos fejdíszét? Nem is állta meg szó

nélkül: – Fiatalember, jó volna, ha rendben tartaná a haját, szépen rövidre vágatná.

Sokszori figyelmeztetés után – elvesztve türelmét –, a dúshaj-tulajdonos ekképpen védekezett: – Tessék már beletörödni abba, hogy ez így van. Nekem haját adott a Gondviselés, magának pedig gondot adott a hajviselés.

LŐRINCZI KÁROLY

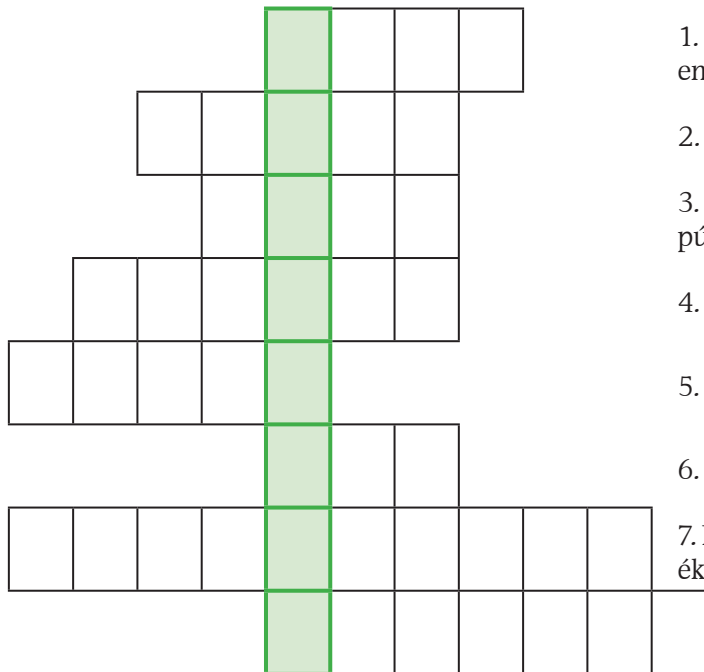
Kedves Gyerekek!

Meglepetés! Ez a csodaszép tavasz új reményekkel töltötte meg lelkünket, és úgy gondoltuk, hogy ezentúl megajándékozunk titeket egy-egy oldallal minden hónapban, amely csak rólatok szól, és számotokra készűl! A májusi hónap miről is szólhatna másról, mint édesanyáinkról. Éppen ezért ajándékozzátok meg őket a lap alján található kis kártyával, amelyet ki-

vágva és összehajtogatva köszönetként adhattok oda nekik a szeretetükért, gondoskodásukért.

Szórakozásként megajándékoztunk egy kereszt-rejtvénnyel titeket is, így, ha időtök engedi és kedvetek van, keressétek meg a választ, és fejtsétek meg, mit is rejtenek a sorok!

Hajrá!

1. Milyen kertbe helyezte Isten az első emberpárt?

2. Ki árulta el Jézust?

3. Sivatagban élő állat, egy vagy két púpja van, és vizet raktároz benne.

4. Kinek volt a hajában az erő?

5. Jézus édesanyjának a neve.

6. Bárkát épített az özönvíz idején.

7. Izráel népe milyen bálványt készített ékszerekből?

8. Hogy hívják Dávid fiát?
(Zsolt 3)

Megfejtés: .....

SZAMOSVÁRI BENCE

Vágd körbe a kis köszöntőkártyát, és ajándékozd meg vele édesanyádat!

Szép tavaszi napokat, kedves gyerekek! Töltekezzetek sok napfénnel, játékkal, és találkozzunk a következő hónapban!

Az oldalt szerkeszti:
NAGY HENRIETTA

Virágföldből termő jóság

Rózsák takarásából kiemelkedsz te:

A legszebb rózsaszál,

S rád a legcsodásabb mind közül:

A Szeretlepké száll.

Így szeretlek, ahogy vagy:

Boldogság két szemed,

Ruhád jóságból szőtt,

S tested szeretet.

Látom már az igazat:

Arcod angyalok faragták,

Szeretsz mindenkit, s én viszonszeretlek,

Boldog Anyák Napját!

Erdély-szerte a Mamut

A Mamut-körút alkalmával 2015. április 11–15. között 48 erdélyi ifjúsági egyület látogattak meg az ODFIE vezetői (részletes beszámoló a 21. oldalon)

Andrási Benedek vallás tanár, oktatási előadó-tanácsos (Székelykeresztúr), **Andrási György** ny. közigazgatási előadó-tanácsos (Kolozsvár), **Atonya Ilona** teológiai hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Balázs Fülöp Ildikó** egészségügyi asszisztens (Marosvásárhely), **Barothi Brigitta** egyetemi hallgató (Nagyajta–Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gaal György** irodalomtörténész (Kolozsvár), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Molnár Lehel** levéltáros (Kolozsvár), **Nagy Henrietta** teológiai hallgató (Székelykeresztúr–Kolozsvár), **Pál Tünde** vallás tanár (Sepsiszentgyörgy), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** hitélet-fejlesztési és missziói előadó-tanácsos (Kolozsvár), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpéter), **Tófalvi Tamás** lelkész (Székelyszentmihály), **Vagyas Attila**, a Gondviselés Segélyszervezet központi munkatársa (Kolozsvár)